

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Rojaki!

Podpisani rojaki vas vabijo na važen shod, ki se bo vršil v Ljubljani dne 11. novembra t. l. kot ustanovni občni zbor »Slovenske podružnice avstrijske Rafaelove družbe za varstvo katoliških izseljencev«.

Izseljevanje naših rojakov v Ameriko in druge tuje kraje je mogočen pojav, ki sega globoko v gospodarsko, družabno in politično organizacijo slovenskega ljudstva. Leto za letom raste število onih Slovencev, ki zapuščajo domovino mladi, zdravi, krepki, delavni in ki nosijo svoje dušne in telesne moči napredaj tujcem po svetu. Ako se izseli toliko tisoč naših ljudi vsako leto, morajo nastati sčasom v vrstah našega naroda velike vrzeli, ki jih bodo zasedli tujci. Po malem računamo na leto 10.000 (reci deset tisoč) izseljencev iz vseh slovenskih pokrajin, od katerih povprečno vsak vzame seboj 500 kron vrednosti, kar znaša letnih pet milijonov K; to je vsota, ki mora kmalu znatno zmanjšati narodno premoženje. Izseljevanje je prava pijavka, ki pije kri in mozeg iz našega naroda. Večkrat je res šla in revščina, ki jih mnogo žene na tuje, ker doma ne najdejo potov in sredstev, si pomagati. Kdo jim more zameriti? Še več pa jih izpelje želja, si hitro in izdatno pomagati do premoženja, ko vidijo, da si ta in oni prisluži v par letih v tujini denarja, ki pri nas doma velja že za bogastvo. Tudi to bi še ne bilo slabo, ko bi se pametno vršilo.

Vse hrepeni po denarju, po sreči. Ali pa res najdejo vsi, kar s takim trdom iščejo? Izkušnja nam odgovarja, da mnogo naših rojakov zadene na tujem prežgodnja smrt; drugi se sicer vrnejo čez nekoliko let domov, nekateri prazni, nekateri tudi z denarjem, pa so čisto telesno in duševno opešali; bolehní, pohabljeni se ne morejo veseliti sadu svojega trudapolnega dela. Le malo je torej število onih izseljencev, ki jim je sreča mila, da si pribore zares dobro stanje ali v Ameriki, ali po vrnitvi doma.

Račun našega izseljevanja kaže na izgubo; kaj nam je storiti? Zabraniti in ustaviti se to veliko moderno gibanje sedanje dobe ne da; omejiti in urediti pa se da, in skrajni čas je že, da to storimo. To pa je težka naloga, ki se more uspešno izpeljati le z združenimi močmi.

Drugod po svetu vidimo državo, občine in sploh javnost, da obračajo vso pozornost na izseljevanje, ker čutijo važnost tega pojava. Naj li mi držimo roke križem? Ne. — Prav zato vas vabimo na ta shod, da se resno pomenimo, kaj je naloga države, dežele, občine, kaj dolžnost posameznikov v tej prevažni zadevi, in da osnujemo podružnico Ra-

faelove družbe, ki naj bi bila moralno središče vsega tega delovanja.

Pričakujemo vas sigurno na ta shod in računamo na vašo pomoč pri rešitvi te težavne zadeve.

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, na praznik sv. Rafaela, dne 24. oktobra 1907.

Dr. A. Gregorič,
državni in deželni poslanec.

Franc Grafenauer,
državni in deželni poslanec.

Dr. Anton Korošec,
državni poslanec.

Fr. Povše,
državni in deželni poslanec.

Fran Demšar,
državni in deželni poslanec.

Jožef Gostinčar,
državni poslanec.

Fran Jaklič,
državni in deželni poslanec.

Dr. J. Ev. Krek,
državni in deželni poslanec.

Dr. V. Schweitzer,
deželni poslanec.

Dr. Ign. Žitnik,
državni in deželni poslanec.

Dr. J. Janežič,
za pripravljalni odbor.

Shod v Preski.

V nedeljo se je vršil v »Društvenem domu« v Preski dobro obiskan shod. Domači gospod župnik svetnik Brenc je otvoril ob 3. uri popoldne shod, pozdravi navzoče, posebno pa še poslanca Gostinčarja, kot neumornega poslanca, ki marljivo deluje za kmečki in delavski stan. Poslanci S. L. S. so vzor poslancev in najbolj delavni, kar je poslancev v zbornici.

Državni poslanec J. Gostinčar, burno pozdravljen, prične: Dolžnost vsacega ljudskega zastopnika je, da gre med ljudi, da njih težnje prouči in svojo dolžnost tudi zanje izvrši. Govorili smo tu pri vas že dostikrat o splošni in enaki volilni pravici. Sedanji državni zbor je voljen po splošni in enaki volilni pravici, zato pa je tudi upanje, da bo deloval.

V zbornici je bilo stavljenih že več nujnih predlogov, ki so koristni našemu ljudstvu. Tudi S. L. S. jih je stavila več. Jako važen predlog, ki se je stavil tudi od S. L. S. po meni, je zavarovanje ljudstva za starost in onemoglost. Temu predlogu, ki je tako

eminentne važnosti za delavno ljudstvo, je v zbornici osigurana večina že s tem, da je dr. Lueger o priliki, ko se je šlo za to, da se voli odsek, ki bi se posvetoval, kako naj se dostojno proslavi 60letnica cesarjevanja našega cesarja, dejal: Ko bi bil izvoljen jaz v ta odsek, bi predlagal, da dá država 100 milijonov za ljudsko zavarovanje za starost in onemoglost. (Odobranje.)

Stavili so se v zbornici tudi predlogi za ureditev delavnega časa, za izpremembo davčnega sistema, za olajšanje vojaške službe na dve leti in oprostitev zadnjih dveh vojaških vaj. Zbornica je pretečen teden odločno zahtevala, da se z vojakom dostojno postopa in se jih ne šikanira.

Važen je predlog o davčni prenosni, ki se je javil od naše strani. Kmet plačuje dandanes trojni davek: zemljiški, hišni in osebni. Uradniki pa plačujejo samo osebno dohodarino. Če kmet proda pridelke ali živino, se mu to računa kot osebna dohodarina, dasi ravno je ta prodaja le povrnjena škoda in delo, ki ga je imel s pridelovanjem ali prirejevanjem.

V zbornici se je tudi govorilo o gorivu in premogu. Judovski družbe so se združile v karte in določajo vedno višje cene premoga. Delavci so res dobili višje plače; a če računamo, vidimo, da so judovski kapitalisti pri vsakem grošu, ki so ga dali delavcu, povišali svoj dobiček za 15 kr. Z velikansko večino je bil torej v zbornici sprejet predlog, da država prevzame rudnike.

Sedaj pa k nagodbi. Svet dandanes presenčuje novice o nagodbi. Nagodba Avstrije z Ogrsko z leta 1867 nam Avstrijcem in nam Jugoslovanom ni prinesla nič koristnega. Pogodba se sedaj že deset let ni pravilno sklepala. Razredni parlament ni deloval, zato pa tudi ni bil v stanu pravično vladata. In vendar je nagodba velike važnosti, ker nam daje nekaj stalnega, na kar se lahko vsak čas sklicujemo. Nagodba z leta 1867 je star greh, ki so ga napravili Nemci in Mažari, hoteč si zagotoviti vladno nad slovenskimi narodi. Mažari so po brutalnem svojemu delu napravili slovenskim narodom ohranili svojo nadvlado, ni se pa povsem posrečilo avstrijskim Nemcem. Na Ogrskem se slabo godi Slovakom in tudi Hrvatom se vedno jemlje njih pravice.

Ogrska nagodba pa je tudi sama na sebi krivična, ker skupni stroški niso pravično razdeljeni, niti po številu prebivalstva, niti po davčni moči. Za skupne stroške se porablja skupna carina, ki pa je veliko večja v Avstriji, nego na Ogrskem.

Po novi pogodbi se bodo skupni doneski Ogrov povišali za dva procenta. Onemogočilo se bo precej zanašanje živinske kuge v naše kraje. V tem oziru ima pogodba jako dobre določbe.

Najpomembnejša točka cele pogodbe je belokranjska železnica. Tako se bodo izpolnile srčne želje kranjskega prebivalstva. Tako bo zvezan ves jugoslovanski svet. Vsak Jugoslovani bi moral biti tega vesel in tudi Hrvati, če imajo kaj jugoslovanske zavesti.

Belokrajina je od sveta popolno zapuščen, da si silno lepa deželica. Prebivalstvo je siromašno, ker morajo prodajati radi slabih prometnih razmer poceni, a kupovati vse po najvišjih cenah. Zato se pa vsi iskreno veselimo, da se tem ljudem z novo železnico veliko pomaga. (Odobranje.)

So pa pri nas ljudje, ki hočejo delati politiko zase. Liberalni Hribar se je peljal v svoje politične reklamne namene vprašat mažarskega ponižnega slugo Supila v Budimpešto, kaj misli on o nagodbi. Za božjo voljo, kdo izmed izobraženih Slovencev pa še ni na jasnem, kako postopati v jugoslovanskem vprašanju? Stvar je napravila na obe vladi mučen vtis. Hrvaški Dalmatinci že desetletja zahtevajo to železnico. Dalmatinski deželni odbor se je takoj brzojavno zahvalil ministrskemu predsedniku za železnico. Pa pridejo veliki Slovani in hočejo podreti to železnico, ki je eminentne važnosti za Jugoslovane. Tu se vidi, kako poznajo liberalci razmere.

Pa še drugo veliko neumnost je napravil Ivan Hribar na Dunaju. Podpisal je nujni predlog rusinskega poslanca Hlibovickega, ki zahteva popolno ločitev Ogrske od Avstrije. Kaka škoda bi bila to za naš Jugoslovane, ako bi bili Slovenci popolno ločeni od Hrvatov. Pa tudi gospodarska škoda bi bila velikanska. Koliko bi se samo moka pri nas podražila, ako bi se sklenila ločitev Avstrije od Ogrske. Mi bi morali pri tem uvozu ogrske žita plačati 90 milijonov kron colnine. (Velikansko ogorčenje.)

To hoče storiti tisti župan, ki ima vedno na jeziku ljubezen do ljudstva. Hoče razdeliti Slovence. Tega bi ne smel storiti noben trezen politik, posebno pa še ne on, ki se vedno kaže in hoče veljati za največjega evropskega Slovana. (Žalostno!) Slovani na Balkanu ne bi imeli nobene zveze. Hribar ne razume prav nič položaja, še manj pa jugoslovansko vzajemnost.

Gospod poslanec je ob splošnem in glasnem odobravanju razložil korak, kakaj se je čsnoval »Slovenski klub«. Mi nismo rušili jugoslovanske edinosti, odločno smo pa protestirali proti temu, da bi s čednim Hribarjem sedeli pri eni mizi v enem klubu.

Liberalci silno radi govore in pišejo, da smo poslanci v »Slovenskem klubu« osamljeni. Da temu ni res tako, spričuje to, da so trije člani »Slovenskega kluba« načelniki treh važnih klubov in korporacij. V »Jugoslovanskem klubu« pa je pet strank. Zato ni edinosti.

Poslanci S. L. S. ostanemo zvesti svo-

LISTEK.

Na tvojem grobu.

Vernih duš večer.

Glej spet stojim nocoj
na tvojem grobu sam.
Oglasi se mi, mati, od nekod!
»Moj dragi sin, takoj!
Ne želi si drugam!
Nocoj obhajamo vsi mrtvi god.«

Prešla je vrsta let,
odkar sem tukaj stal,
o mati, vrsta temnih let, veruj!
»A ves bogati svet
pokojni ni ti dal,
v domači kraj si se povrnil tuj.«

Ne tuj, ne tuj! Spomin
kot solnčni žarek vroč
na rodno grudo me poji še zdaj.
»Spomin je prah, moj sin.
Kjer klije up cvetoč,
tam vlada mir, tam v slutnjah plava raj.«

A kdor ne upa nič,
kdor od prevar bolan
po zemlji tava — potnik izgubljen — — ?
»Poglej ta nizki grič!
Vnjem mine težki dan,
iz sna se v njem zaziblješ v lepši sen.«

A kje si, mati, kje?
Naslikaj oni dom
basede tvoje životvorni kist!
»Kje sem? Tam, kjer srce
ostavi slehern dvom,
skrivnost mu sleherna odpri je list.«

In sije tudi tam
ljubezni blage žar,
ljubezni, ki pojema med ljudmi?
»Srce je vsako hram,
in v hramih vseh altar
ljubezni večni posvečen žari.«

Ah, ti si tam. In jaz
mar pridem za teboj?
In ti me boš ljubila, kot nekdanj?
»Da, kot nekdanji čas,
ko bil si malček moj,
ko svet se ti je zdel že tukaj raj.«

Pa kdaj bom rešen spon,
vežočih me na ta svet?
Kdaj spet se v tvoje potopim oko?
»Poslušaj žalni zvon!
Morda čez malo let
zapoje tebi, kot je meni, za slovo.«

In kelih bom izpil,
pozemski sreči tuj,
izčrpal bom poslednjo svojo moč . . .
»O bodi, kar si bil,
spet upaj, spet veruj!
Moj sin! Zakaj se jokaš? — Lahko noč!«
Anton Medved.

Vseh mrtvih dan.

Zamrl je luč trepetajoči solj, ki so brlele na grobovih, zastrl jasno lice izmučeni dan in legel tam za gorami v mehko z zlatimi njegovimi žarki prepreženo postelji in noč je zagrnila čezenj svoje prešerno krilo in dihnila tiho čez zemljo božajoči mrak. Nič se ne gane v ozračju — vse naokoli brez življenja, grobovi so tihi. . . . Kam so neki izginili tisti bolni vzdihni jadnih in ranjenih src, ki so pluli nad grobovi posutimi s cvetkami in solzami? . . . Noč jih je božajoče ovila v svoj mehki pajčolan in utihnila so in zamrli, kakor fantovska pesem na vasi.

Čudno je človeku pri srcu, kakor težka plast leže nanj — ob pogledu na večnosni-vajoče . . .

Rad bi oddiral hitro, kakor duhovi, se splazil v svetišče ponižno, počasi, samo da bi odprl On tiste milostopolne oči in sipal odpuščanje veliko, nerazumljivo. Tako bi storili tudi vsi, ki jih teži težka plast mrzle zemlje. Vsi bi ostali in vsi pohiteli v svetišče. In šli bi notri duhovi, kakor On sam in padli bi na kolena, klonili glavo in se trkali na votle prsi.

Ob mesečini blede in srebrni se blestijo križi vsi lepo v vrsti. Kameniti so a tudi vsi zarjaveli železni in leseni. — Kam, kam naj se skrije človek, da ne vidi teh o smrti oznanjujočih, o večnem spanju, o sladkem počitku, po katerem hrepeni duša, a se ga boji in plaka trepetajoč . . .

»Kako sem, kakor da gledam prvič te

grobove,« je zaječal grobar. Počasi, kakor v taktu je štopical v zvonič. Odvozljaj je staro oguljeno vrvi in visoko gori v linah se je votlo zganilo in slovesno-otožno zabučalo črez grobove.

»Oče naš . . . Usmili se jih, ki v miru počivajo. Češčena Marija . . . Za tiste, ki v vica h trpijo . . .«

Pobožno je pomolil, držal v levici staro kučmo in z desnico potegoval za vrvi. Star je bil in malo las mu je bilo na plešasti glavi in brado je imel do pasu srebrno belo, častljljivo.

Odzvonil je »Molitev za duše«, še enkrat je udarilo, in tihota je zavladala.

»Bog jim daj večni mir in pokoj!« Pokril se je in odšel . . .

Na pokopališču so podrhtevale ciprese v lahнем vetriču . . .

»Mamica, moja mamica!« in požilo je de-te kodrastvo glavico ob mrzli nagrobni kamen in zaihtelo. Majhen deček je bil. Okroglo ličice je imel v straneh so se delale jamice in ob mesečini je bilo blede.

Okolo skoro velih ustnic je bilo nekoliko upalo in dvoje temnih oči je sedelo globoko pod belim visokim čelom. Na licih in v očeh so mu trepetale solzice in ko je klonil glavico, so srebrni biseri polzeli v rošno travo, se blesketali in razlivali po njem. Zategle so bile ustnice v trpek jok in vrsta belih zob se je lesketala za njimi. Majhne ročice so obiemale mrzli nagrobni kamen in podr-

jemu programu. S. L. S. bo vse storila, kar je obljubljala na volivnih shodih. Mi smo edini. Med nami vlada en duh: pomagati ljudstvu. (Dolgotrajno odobravanje.)

Gospod poslanec je govoril še o delavskih razmerah v papirnici in o bližajočih se deželnozborskih volitvah. Pozival je vse k trdni organizaciji in zvestobi do stranke.

Gospod svetnik Brence se je zahvalil gospodu poslancu za poročilo in mu zaklical trikratni živio. Ob navdušenem pritrdjevanju pa je shod sprejel sledečo resolucijo:

Današnji javni ljudski shod izreka trdno zaupanje in toplo zahvalo poslancem v »Slovenskem klubu«, posebno še poslanecema Gostinčarju in dr. Šušteršiču za njih neumorno delovanje za koristi slovenskega ljudstva. Protestiramo pa odločno, da bi Ivan Hribar hotel delati škodo našemu ljudstvu na korist svoje ošebne reklame.

Dogodki v Srbiji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beograd, 21. oktobra 1907.

Nepričakovan slučaj, ki pa drugače v Srbiji ni ne prvi ne posebno redek, je v narodu in v časopisju izvalil velik odpor in nezadovoljstvo, o katerem se zadržati ne moremo, kako bo končalo. S kraljevim ukazom, s katerim se je otvorilo zasedanje Narodne Skupščine se je istočasno prebral ukaz, glasom katerega se zasedanje odgodi do 4. decembra. Opozicija je nato odgovorila s klici: »Ubijavci! Razbojniki! Nevaljavci!« Bilo je čuti tudi mnogo klicev proti kralju samemu.

Kaj je vlada z odgojenjem nameravala? 1. Odtegniti se hoče neprijetnim debatam zaradi ubojstva bratov Novakovič.

2. Hoče predstojajo občinske volitve izvršiti brez kontrole skupščine, da spravi v občinah do vlade svoje kandidate in se tako osigura tudi za parlamentarne volitve.

Ko je vlada kralju predložila ukaz, s katerim se odgodi skupščina, se je on zelo pomišljal, ali naj ga podpiše ali ne. Podpisal je ukaz šele, ko mu je min. predsednik Pašić pisal pismo, v katerem pravi, da je odgojenje skupščine zato potrebno, ker ima vlada mnogo dela in opravka zaradi trgovinskih pogajanj z Avstrijo. Seveda je to bilo skrajno nepredvidno tako od kralja kakor od vlade. Opozicija sedaj dela proti kralju samemu. Vlada pa, ki se je izpočetka identificirala z ubojem bratov Novakovič, je, kakor hitro bi bila ta umor morala braniti javno pred skupščino, pobeignila. Opozicija je zdaj kakor en mož proglasila boj za življenje in smrt z vlado. Opozicija je edina, dasi so v njej konservativci, liberalci in socialisti.

Prvi večji opozicijski čin je bil manifest na narod. V tem manifestu je pisano, da je sedanja vlada bila v grehu spočeta, da je v prestopkih odrasla in da je zločin nehal. Pogajanja z Avstrijo se morajo vršiti pod kontrolo skupščine, kajti vlada, ki je v tem oziru napravila fiasco, bi zdaj najbrž rada pogajanja končala z velikimi koncesijami, ki bi bili v škodo Srbiji. Vsi opozicijski poslanci brez razlike na njihovo drugačno naziranje, izjavljajo v manifestu:

»Da smatraju za dužnost da zajednički pred narodom najživlje i najodlučnije protestuju protiv izigravanja prava Skupštinskog; da energično osude ovo opasno titranje ugledom i značajem Narodne Skupštine; i da upotrebe sva sredstva kako bi narod na novim izborima, kojima bi sloboda bila potpuno obezbeđena, dobio mogućnosti da spase parlamentarnost i ugroženo ustavnost.«

Ta manifest opozicije je v ljudstvu našel velik odziv in vsi listi brez razlike, izvzemši edinele vladnega, so manifest ponatisnili na uvodnem mestu. Druga manifestacija se je vršila dne 20. oktobra t. l. Demonstrirali so vseučiliščniki in ko so prišli pred dvor, so vsklikali: »Doli z monarhijo!« Živela republika! Doli s kraljem!!! ...

htevale ob vsakem vzdihu. Dolgi, mehki kodri so se valovili in spuščali na ramena.

»Mamica ali nič ne sliši Rajkoto? Mamica vstani. Jaz te imam tako rad!« In curek debelih solz se je udril po licih in kapal v travo.

Na nebu je blestelo stotero trepetajočih zvezdic, kakor stotero globokih vse zemeljsko gorje umevajočih oči.

Gorko je puhtela peč in mlada mati je sedela pri njej. Mlada je bila, a okolo ustnic so bile začrtane bolestne poteze. Vse drugo je bilo še mladostno na njej in v očeh je še živel po življenju hrepeneče. A zamišljene so bile te oči.

»Rajko, ali me imaš kaj rad?«

Deček se je ugrl pri njenih nogah s konjičem. Privzdignil je kodrasto glavico in zasmajalo se je v njegovem obrazu. Splezal ji je v naročje, ovil majhne ročice okolo matrinega vratu in pritisnil mehko lice na njeno.

»Seveda te imam, Mamica, ali bodeš molila, da mi prinese sveti Miklavž bič in konja. Veš, mamica, jaz bodem vojak, v vojsko bom šel zoper Turke in vse bodem pobil. Ali me bodeš potem kaj rada imela?«

Še tesneje se je privil k njej in jo božal po mehkih, svilenih kodrih.

Tistih trpkih potez okolo ust en je nekaj izginilo, nasmehljala in poljubila Rajka v lice.

»Rajko, da, vojak bodeš, ali mene takrat ne bo več pri tebi.«

Rajku so se razširile oči, pritisnil je malo rožico na materina usta in začudeno vprašal:

»Mamica, ali si kaj huda name, da hočeš iti proč? Saj se bodem poboljšal in nič več ne bodeš jokala. Res mamica?«

Pomenljiv je bil govor vodje liberalnih nacionalistov, dr. Veljkoviča. Dejal je namreč na kongresu nacionalistične stranke, da treba sedanjo propalo vlado vreči, pa tudi stega, ki se nanjo obeša. Naj z njo tudi on propade. To je bilo namerjeno na kralja.

Vprašate me, kaj bo iz tega? Vlada bo lahko stvar zavladevala, toda gotovo je, da bo prejalislej morala razpisati nove skupščinske volitve. Že danes se lahko reče, da je pri teh volitvah absolutno gotova zmaga opozicije, kajti opozicijske stranke ki so se dozdaj medseboj ruvale, bodo sklenile trden blok. Nedeljo, dne 27. t. m. se bo vršil v Beogradu veliki meeting proti vladi. (Se je že vršil, izgrediv ni bilo posebnih, pač pa je bilo konsigniranega mnogo vojaštva. Opomb. uredn.) Kakor videti, pretresajo Srbijo zopet novi notranji nemiri in zapletljaji. Zdi se, da tej državi mir ni usojen. Morda pa vendarle pride čas, ko se bo lahko reklo, da bo vsak notranjepolitični preobrat tudi preobrat na boljše.

Obisk na Črnogorskem dvoru.

Politični pogovor s knezom Nikolajem. Poročilo našega begradskega dopisnika iz Crnogore.

Bar, 23. oktobra.

Ni je države, ki bi imela več dvorov kot jih ima mala Črna gora. Knez Nikola ima svoje dvore na Cetinju, v Nikšiću, na Njeguših in pod Zovčenom, kneginja Milena na Crnojviči Rijeki, knez Danilo, prestolonaslednik na Cetinju in »Topolice« v Baru, knez Mirko pa v Cetinju in na Kruševcu pri Podgorici.

Ko smo prišli v Črnogoro (pred nekako tremi tedni), je bival knez Nikola v svojem najlepšem dvoru, v Nikšiću, z njim vred pa kneginja Milena, prestolonaslednik Danilo, brata njegova Mirko in Peter, hčerki kneževi Ksenija in Vera, prestolonasledkinja, snaha Nikolajeva, Milica ter vnukinja Jelena, hčerka srbskega kralja Petra. Torej je bila zbrana v Nikšiću vsa kraljeva rodbina razun druge snabe, žene Mirkove, Natalije, ki se v Parizu zdravi, ter njenih otrok, vojvod Stevana in Nikola.

Srbski časnikiarji smo prosili za avdienco in knez nas je, obkrožen od svojih sinov, sprejel 2. oktobra ob 11. zjutraj. Ob tej uri smo se pripeljali vsi pred dvor, veliko, moderno palačo. Pribočniki in častniki so nas peljali v veliko dvorano za svečane sprejeme v prvem nadstropju. Kapitan Tomanović nam je kmalu nato javil, da »Njegovo kraljevo visočanstvo knjaz dolazi.« Ko se impozantna postava kneževa prikaže, ga pozdravimo z živio-klici. Z njim sta bila sinova Danilo in Mirko in veliko spremstvo, med njimi stari junak, že ves sključen Novak Ramov, ki je v turških bojih sam 37 turških glav posekal. Avdienca se je običajno vršila in trajala eno uro, ker so se knez in sinovi z vsakim od nas posebič razgovarjali. Zvečer smo bili povabljeni na soarejo. Omenim naj, da smo si pri avdienci ogledali okusno opremljene sobane in opazili med mnogimi dragocenimi slikami tudi več divnih slik znanega hrvaškega umetnika Josu Bužana.

Ob devetih zvečer smo prišli k soareji. Soareja je trajala tri ure, do polnoči, a med tem časom smo se s knezom in njegovimi sinovi zapletli v intimen pogovor, ki bo gotovo zanimal tudi Slovence v Avstriji, ki iz nemških in hrvaških liberalnih listov čujejo vedno o razvoranih razmerah v Črnigori in o nasilstvu kneževem. Dame so se umaknile kmalu v neki manjši salon, mi pa smo ostali sami s knezom, prestolonaslednikom Danilom in kneževcem Mirkom. Razgovor je začel knez, ki nas je izpraševal, kako smo potovali, kako nam Črnagora ugaja in ako smo zapazili kaj o »anarhiji«, o kateri pišejo begradski in zagrebški listi. Mi smo knezu od-

govorili, da smo našli tak mir in red, kakor ga nismo pričakovali, dasi že preje nismo verovali pisanju nekaterih listov. Nato je knez dejal dobesedno:

»Videli ste moju Crnu Goru i moje Crnogorce, pa ste došli i u moj dom. Na sje napade protivu mene nad da hoću da ukinem ustav, oji sam ja sam iz svoje inicijative dao Crnoj Gori, reći ću vam: Tako mi Bog pomogao ne želim za svojim četrdesetletnim samodržavljem. Ustav pa smatram kao svoga IV. sina i kao što sam svoje sinove negovao i čuvao negovaču i paziti i njega da stupi na noge.«

Knez je to govoril iskreno. Začeli smo nato govoriti o Črnigori sami. »Hvala Bogu in mojim prijateljem«, je dejal knez Nikola, »skoro pol veka vladam že nad Črnogoro; mala in gola je bila, ko sem jo sprejel, jaz sem jo pa razširil in vsi poti, vse šole in cerkve, ki jih vidite, so moje delo. In tudi armada je popolnoma moderno oborožena. Topovi so dobri in dosti jih je, sedaj pa bomo dobili še brzostrelne.« »Kakšen sistem ste si izvolili«, smo vprašali kneza. »Mi se zaradi topov nismo tako pripravili kakor ste vi v Srbiji, Mi dobivamo topove iz Rusije.« Knez je bil zelo dobro razpoložen. Razložil nam je, kakšno ulogo so igrali pri uvedbi ustave njegovi sinovi, Danilo in Mirko sta oba kneza vedno brigovarjala, naj daruje svojemu narodu ustavo, ki jo imajo vsi narodi v Evropi. Knez Danilo je celo preložil svoje potovanje v Nemčijo k rojakom svoje žene, dokler ni bila ustava razglašena.

Ko smo kneza vprašali, zakaj mladi ljudje, ki so se šolali v Srbiji, zdaj niso z njegovo ustavo zadovoljni, nam je knez povedal sledeči zanimivi dogodek.

»Nekega dne, predno sem podaril narodu ustavo, sem poklical k sebi nekega izmed teh mladih ljudi, da prebere nemške liste iz inozemstva ter mi potem referira o važnejših stvareh, ker nisem imel časa sam brati. Z listi vred sem mu dal načrt ustave, katerega izpočetka ni opazil. Jaz sem pri pisalni mizi delal, mladi človek pa je mesto, da bi liste bral, zaglobil se v — ustavo. Ko ga odslavl, mi pravi: »Torej Vi, gospodar, hočete res Črnigori podeliti ustavo?« »Tako je,« sem mu odgovoril, »pa kako se ti dopade?« »Lep je, gospoda, toda strašno škoda, da si jo nismo izvojevali.« »E, dragec,« sem mu dejal, »ne boš me! Kar darujem, darujem!« »Glejte,« nam je dejal nato knez, »oni zato ne marajo za ustavo, ker jih nič ni stala. Navajeni so iz Srbije, da se vsaka stvar mora izvojevati z nemiri, debatami itd.«

Proti koncu nam je knez dejal, naj gremo v Bar (Antivari). »Potujte tjakaj,« je dejal, »da vidite velike pristaniške zgradbe in dela za prvo črnogorsko železnico. Ko boste to videli, se vam bo samaposebi pojavila misel, da bo Bar moral postiti s časom izhodišče velike projektirane čezbalkanske železnice.« Knez je naglašal, da ima mnogo prijateljev, ki bi omogočili ta projekt v najkrajšem času. Nato smo se od kneza poslovili.

V Baru smo nato obiskali enega najidealnejših jugoslovanskih škofov, starčka Šime Milinoviča, nadškofa barskega in »srbskega primasa«. Balkanski katoličani imajo prav, ako se pred nami pravoslavni ponašajo s tem rodoljubnim, delavnim služabnikom Božjim, ki ima sebi dostojnega pomočnika v fratru Metodu Radiću, kojega že sedaj smatrajo za naslednika Milinovičevega.

Štajerske novice.

Š »Prijatelji šole«. Pod tem zaglavjem se je nekdo obregnil v torkovi številki »Slovenskega Naroda« ob dobrskega župnika g. Kukoviča ter hotel izpodbiti in zmanjšati narodno delo dveh mož, ki edina delata in pomagata kmetom izpod nemčurskega jarma, ki oklepa celo Dobrno. Nikakor ne bi jemali v ozir te infamne notice »Narodove«, kakor

je morebiti tudi prizadeta gg. Kukovič in Schreiner ne bodeta, ko bi bila v navedenem članku le ena beseda opravičena. Noto-rično je Spodnještajercem znano, da se baš na Dobrni bije obupen narodni boj zoper privandane nemčurje in Nemce, odkar se je v prvi porodila v domačinskem srcu misel narodne zavesti. Širom sveta je Dobrna znana zaradi svojih gorkih vrelcev in letovišča, in širom sveta je znano, da je Dobrna, ki je vendar slovenska naselbina, poplavljen z nemčurstvom. V celi Dobrni ni dobiti hiše, kjer bi se zamogel naseliti slovenski trgovec. Vse kar potrebuje Dobrnič s svojim velikim okrajem od Nove cerkve do visokega Kozjeka in od Šmartna do daljnega Vitanja, vse je odvisno od nemčurskih kramarjev, pek-ov in mesarjev, ki se oholo in zaničljivo kre-tajo po Dobrni — »auf unserem Gebiet!« ter oskubijo uboge kmeta za poslednji vinar. In baš Kukovič in Schreiner bijeta že dolgo časa ljuti boji za otebo slovenske narod-nosti na Dobrni. Ako je pred leti n. pr. mar-sikateri od nemčurjev podivjani slovenski fant »hajlov« po Dobrni ter izzival Slovence, se to danes ne zgodi več. In v kolikor je Dobrna kdaj napredovala v narodnem oziru, ima se pripisati duhovnima gospodoma Kukoviču in Schreinerju! Da se namerava stari šolski vrt porabiti za stavbišče in čeprav se je baje kupil s pomočjo samega cesarja, to nič ne dē; kajti, če bi se kdaj stavila posojilnica, bila bi vsaj omogočena edina slovenska hiša v Dobrni, kjer bi se lahko ustavil slovenski trgovec in s tem bi ne zdrknil v nemčurski žep prvi in zadnji vinar, ki ga mora sloven-ski naš kmet izdati pri svojem gospodarstvu. Ako bi na ta način izgubili naši nasprotniki to poglavitno oporo, kako kmalu bi morali zapreti svoje bude ter oditi s krošnjami na hrbtih, odkoder so prišli! Tedaj pa bi bilo tudi konec nemčurstva pri nas. Nikakor se torej noče oškodovati šole za vrt, ki se na-haja v sredini Dobrne. Šolski vrt z vsem nemčurskim učiteljstvom vred se lahko brez vsake škode nahaja izven vasi, na solnčnem ravnem polju, a vendar blizu šole; tam bi se lahko razširil, medtem ko je sedanji v senci gospodarskih poslopij ter niti ne ustreza svo-jim namenom. Na to dejstvo torej tisto per-fidno zavijanje glede »šolskih prijateljev!« In ravno iz tega članka se razvidi, kako smo si »složni« v narodnem delu. Občinski svet se je hotel konečno otresti obeh pristranskih žandarmov, ki sta v srditi svoji nemčurski jezi stregla na vsak nepreviden korak, samo da sta zamogla kolikor mogoče veliko kme-tov spraviti pri političnih in sodnih oblastvih v preiskave in kazni. Temu se je po delo-vanju duhovnih gospodov občinski svet uprl ter storil na pristojno oblast oni poslednji korak v obupnem boju, da se je Dobrna sreč-no otresla dveh krutežev-žandarmov. Z ob-upom se je bojevala ta bitka in čuda ni, da je bila izguba tudi na slovenski strani, pa bila je tudi zmaga! Ako smo torej kaj trpeli, radi pozabimo, ker smo se vendar enkrat nekoliko otresli nemčurskega jarma. »Naro-dov« dopisnik pa se nam zato roga, ker smo bili obsojeni zaradi nemčurske časti. Bodi mu! Kako lepo simpatizirate z onimi ljudmi, ki ubijajo vse, kar je slovenskega! In kako raz-dirate in kakšne posledice bi zamogle na-stati? Pa ravno zato, ker smo možati in v svesti si narodnega dela, nas to ne žali in ne bo iz vašega razdiranja nobenih posledic. Mi gremo po tej svoji začrtani poti naprej! —ss.

Š Pri Št. Petru na Medvedovem selu smo obhajali v nedeljo, 27. oktobra, ustanovno slavnost Katoliškega slovenskega izobraže-valnega društva. Izvršila se je sijajno. Na-vdušenje mnogobrojnih zborovalcev je bilo veliko. Slavnostni govor je imel nadžupnik Korošec. Prvikrat smo slišali naše mlade-niče in deklice, kaj premorejo v petju, v go-voru, deklamaciji. Od mladeničev je govo-ril Franc Verk, od deklet Marija Hajnšek in Amalija Letnik, dve deklici sta deklamovali.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ

redehter!

Leberalni prvaki čja na vsaka viža nardet že na tem svete sojem prstašem ta male nebe-sa. Ker na-rajmaja ka-šna putreba, pa hiter plu-nja u roka in začneja delat na use kripile, de hitr udprau-ja tista pu-treba. Vidja, na Kuroškm sa zamer-ka, de tare

Idi putreba pa leberalnim liste in hitr sa skp stupil in sa začel delat na tu, de dubeja Kuro-šci en tak list, ke ih bo ubvarvu use nesreče in im mal žeulenie pusladkou. Prauja, de se im še gespuđ škof smilja, ke sa zvle soja dobrga srca tku deleč pršli, de im nhne grajščine prefita na neseja; zatu sa se pa začel leberalci za gespuđa škofa am jemat, de jem boja pre-mužejne spet uredl in gespuđarstvu za zdej saj u Gornem grade na prava pot napelal. Tak usmleijne je neki uredn, ke ne, gespuđ re-dehter!

Gespuđart znaja naš leberalci, tu je gvšit

Mladenci so zapeli tri, dekleta pa štiri pesmice. Naše ljudstvo je navdušeno odobravalo nastop mladih, ti pa so pokazali tako srčnost in tako vneto, da smemo upati vselej prihodnosti. Pristopilo je takoj 75 udov. Naša vrla rojaka dekan Verk in župnik Inkret sta društvu poslala ustanovnico 10 K, ravnotako župnik Sparhakl, nadžupnik Korošec pa 15 kron. Hvala in slava našim dobrotnikom! Odbor je sledeči: Vehovar Fr., predsednik, Kregar Jožef, podpredsednik, Gomilšek Fr., tajnik, Verk Fr., blaginjak, Jurgenc Jan., knjižničar, Conč Jan., in Andrič Jan., odbornika, Debelak Simon in Hajnšek Anton, računski pregledovalca. Knjižnica začne poslovati 10. novembra t. l. Gledamo se in napredujemo tudi Peterčani doslej zaspani.

Š **Slovenska katoliško akademsko društvo »Zarja«** v Gradcu si je izvolilo na svojem prvem rednem občnem zboru dne 25. oktobra 1907 za zimski tečaj 1907/8 sledeči odbor: Tovariš pravnik M. Malnerič, predsednik; tovariš pravnik B. Schaubach, podpredsednik; tovariš pravnik J. Milač, blaginjak; tovariš med. A. Arnšek, tajnik; tovariš pravnik A. Ogrizek, knjižničar; tovariš pravnik F. Logar, gospodar. — Za odbor slovenskega katoliškega akademčnega društva »Zarja« v Gradcu: M. Malnerič, tč. predsednik. — A. Arnšek, tč. tajnik.

Š **Čedni pristaši Narodne stranke**. Po zadnjih državnoborskih volitvah je poslanec Ježovnik zmagal edino s pomočjo nemških glasov. Narodna stranka je bila z Nemci v zvezi in je morala Nemcem za podporo obljubiti znatne koncesije. O tem bomo še podrobneje poročali, ko pride čas za to. Za danes samo en slučaj: Odlični pristaši Narodne stranke, znani ex-notar Kolšek v Šoštanj, kateremu je radi njegovega nečednega poslovanja ustavila notarska zbornica izvrševanje notarijata, se je izkazal kot vrednega člana vodstva Narodne stranke s tem, da je svojo hišo v Šoštanju ponudil zagrozenemu voditelju šoštanjkih Nemcev, Hansu Woschnaggu. Na ta način bo Šoštanj po zaslugi Narodne stranke izgubljen za Slovence za vedno.

Š **Avstrijski veterinarski delegat za Hrvatsko in Slavonijo**. Poljedelskemu ministru prideljeni okrajni živinozdravnik gospod Anton Korošec iz Maribora je nameščen v Zagrebu kot avstrijski veterinarski delegat za Hrvatsko-Slavonijo in južne ogrske županije.

Š **Umrl** je v Pristovi trgovec Jakob Otorepec.

Š **Volitev župana v Ptuj**. Včeraj sta bila v Ptuj zopet izvoljena za župana Jožef Ormiz, za njegovega namestnika pa Janez Steudte. Oba sta izjavila, da sprejmeta izvolitev.

Državni zbor.

Dunaj, 30. oktobra.

Govor dr. Šusteršiča.

Prvi današnji govornik v nagodbni razpravi je bil dr. Šusteršič, ki je med živahnim odobravanjem svojih slovenskih tovarišev in mnogo čeških poslancev označil stališče »Slovenskega kluba«, rekoč:

Ker smo ravno Slovenci mnogo pripomogli, da imamo sedaj splošno in enako vol. pravico, zato pa je tudi naša goreča želja, da bi novi, na podlagi splošne in enake volivne pravice izvoljeni parlament bil kos svoji veliki nalogi, da bi bil boljši od prejšnjega parlamenta, ki je bil sestavljen po kurijah in privilegijah. Želim torej, da bi novi parlament ne zagazil v grehe prejšnjega, marveč izvrševal svoje dolžnosti do ljudstva in države. (Pritrjevanje.)

Po tej splošni opazki izjavljam v svojem in v imenu svojih tovarišev, da hočemo novo pogodbo z Ogrsko presojati strogo s stvarnega stališča. Oglevali si bomo dobro bilanco nove pogodbe in potem izrekli svojo sodbo. Ta sodba pa mora biti le relativna. Mi namreč ne smemo prezreti, da le poprav-

ljamo že štirideset let staro zgradbo. Mi dobro vemo, kako in zakaj je nastal nesrečni dualizem po našem porazu pri Kraljevem Gradcu. Dalje ne smemo pozabiti, da so avstrijski državni dolga leta imeli že smešen strah pred Mažari in globoko spoštovanje do mažarskega viteštva. (Veselosť in klici: Tako je!) Enak respekt pred Mažari goji sedaj grof Sternberg. (Veselosť.) Ta »imponderabilia« so vedno vplivala neugodno ter ustvarila razmere, s katerimi mora računati vsaka vlada. (Klici: Žal, da je tako!)

Ko pa bomo napravili bilanco, ne bomo je presojali s stališča malega branjeva, ampak s stališča veldržave. Ako v tem pogledu zagovarjamo stališče naše države kot velesile, ter koristi vladarske hiše, zagovarjamo tudi svoje koristi. Presojati pa moramo to vprašanje tudi z narodnega stališča. Naša želja je, da ostanemo v čim tesnejši zvezi z našimi najbližnjimi brati Hrvati; opustiti pa moramo vse, kar bi netilo boj med Jugoslavlani. (Pritrjevanje.)

Pa tudi z gospodarskega stališča moramo si ogledati bilanco nove pogodbe z Ogrsko. Mi nečemo in ne smemo žrtvovati gospodarskih koristi svojih dežel. Zato bomo od vlade zahtevali, da nam v odseku pojasni tudi gospodarske točke te pogodbe. Sodili pa bomo pogodbo kot celoto brez vseh postranskih ozirov in brez ozira na vlado, kakor zasluži to velevažno vprašanje, ki se tiče nešteti milijonov in velja za dobo deset let.

Pa tudi na državnopravne pomisleke se bomo ozirali, ki jih izražajo tuintam povodom nove pogodbe. Mi simpatizujemo s Čehi in Hrvati ter spoštujemo njihovo državno pravo. Mi smo namreč odločni nasprotniki dualizma (Živahna pohvala), ki je nam Slovincem mnogo škodoval in nas ločil od Hrvatov, s katerimi nas veže krvno sorodstvo. Vse to je res, in vendar je dualizem dejstvo, nesreča, ki je ne spravimo s sveta, s katero torej moramo računati kot realni politiki. S tem dejstvom mora računati celo mogočna neodvisna ogrska stranka, ki ima večino v zbornici. Minister Košut mora računati s tem dejstvom ter s svojim podpisom priznati dualizem, ki nasprotuje njegovemu programu. In tega dejstva mi danes ne moremo izpremeniti, ali glasujemo za pogodbo ali proti nji. (Poslanec Biankini: Ko bi bili edini vsi Slovani, bila bi pogodba nemogoča! — Rusinski poslanec dr. Markov: Pozneje ne bomo ničesa izpremenili, sedaj ali nikoli!) Zato pa je bolje z našega slovanskega stališča, da naj nova pogodba velja le za deset let, ne pa za daljšo dobo. V tem oziru pač čestitamo ogrski vladi, ki ni dovolila daljše pogodbe.

Dalmatinska železnica.

Javno in glasno izjavim, da je podaljšanje Dolenjske železnice ter zveza z Dalmacijo za slovenski narod največjega gospodarskega in narodnega pomena. (Živahno pritrdjevanje). Mi ne smemo v svojo domovino, ako ne storimo vseh korakov, da dobimo to železnico, (Burno pritrdjevanje), katero žele pri nas vse stranke brez izjeme. Zato pa tukaj po soglasnem sklepu »Slovenskega kluba« izražam baronu Becku iskreno zahvalo, ker nam je zagotovil to železnico. Naš klub pa tudi pričakuje, da bode vlada tudi določila prago tako, kakor jo želi slovensko prebivalstvo. Ako pa naši tovariši iz Dalmacije še dvomijo, ali se bode sploh gradila ta železnica, potem jim odgovarjam: Res je, da nismo smeli verjeti obljubam avstrijske in ogrske vlade. Opravičben je bil vedno naš pesimizem, kakor ga je še včeraj izražal v svojem govoru dr. Laginja. Nezaupnost je takorekoč v krvi našega naroda. Toda v tem slučaju je stvar drugačna.

Nastop Hribarjevega sopotovalca v Budimpešti Tresič-Pavličića.

Kot kompenzacijo za Kašovo-oderburško železnico se zavezuje ogrska vlada zgraditi omenjeno železnico in sicer izrecno, da prične gradnjo leta 1908 in to najkasneje izvrši okt. leta 1910, oziroma dec. 1911. (Čujte, čujte! Poslanec dr. Tresič: Kje stoji to? To je vlad-

na goljufija). Velečeni gospod kolega, jaz sem čital protokol, torej oprostite. (Poslanec Tresič: Jaz tega nisem bral.) Torej berite! (Smeh). To je bilo tudi v uradnem obvestilu vlade. (Poslanec Tresič: V pogodbi ne!) O tem bom še govoril. (Klici: Ministr ne postane). Ne, prav gotovo ne; nato lahko vzamete strup. Če nimate drugih skrbi, gospod kolega, greste lahko mirno spat, oziroma zdaj jest. (Smeh.) (Poslanec Tresič: Vladni hlapeci). (Burni ugovori. Poslanec Jaklič: Jugoslovanski komediant. Poslanec Kadlčak poslancu Tresiču: Kar tu delate, je lumparija.) Poslanec Žitnik kliče Tresiču: Škandal je, da nam vi to očitate. To ni lepo, to ni lojalno! Dokažite nam! Vi ste nahujskani. Sicer pa se pozna, da ste pesnik, ker vam domišljija rodi take stvari! — Velik nemir. Predsednik večkrat pozvonil. Dr. Šusteršič: Gospoda! Prosim Vas, da se ne vznemirjate. Zagotavljam Vas, da sem ob opazkah tega gospoda popolnoma hladen. Med dalmatinsko železnico in razširjenjem proge Košice-Joblunkova-Tešin je ustvarjen »incentiv«, to se pravi: Ako ogrska vlada leta 1908 ne prične graditi dalmatinske železnice, tudi avstrijska vlada ne prične polagati drugega tira od Košic dalje. V zakonu seveda ni te določbe, ker sploh ne spada v nagodbeni zakon. Boljši pa je vedno dobra pogodba, nego slab zakon.

Zapisali smo skoraj doslovno, kar stoji v stenografskem zapisniku. Brez povoda, brez pameti, brez vsake razsodnosti je vrget Tresič svoji dve psovki v zbornico. Prosimo Berite! Naučil se ju je s težavo, rabil pa tako nerodno, da bi bil Hribarjev kočijaž to boljše opravil. Revez!

Govornik se nato bavi z govorom dunajskega liberalnega poslance Kurande. Ta je rekel v svojem govoru, da bode železnica zveza z Dalmacijo v finančnem oziru škodljiva, v gospodarskem nič vredna in s stališča skupne države naravnost pogubljiva. Ta trditve je popolnoma neutemeljena in smešna. Ako je že sedaj železnica Knin-Split-Sibenik aktivna, gotovo ne bode v fin. oziru škodljiva, ako se ta dalmatinska zagota podaljša do meje ter zveže z Dolenjsko železnico in tako s svetovnim prometom. Isto velja o Dolenjski železnici, ki je le zagota. Ker že sedaj donasajo prioritete delnice 20 odstotka dividende, bode železnica gotovo aktivnejša, ako se zveže z Dalmacijo. Dalje je trdil poslanec Kuranda, da bode železnica v gospodarskem oziru malovredna. V isti sapi pa Kuranda sam prizna, da bode odprla izvoz premoğu iz Št. Janža čez mejo. To vendar ne more biti škodljivo, sicer bi morali zapreti vse državne meje. (Veselosť.)

Konečno trdi Kuranda, da bode železnica s stališča skupne države pogubljiva, ker se bodo Zagrebčani ob nedeljah in praznikih vozili v Split in Sibenik, Dalmatinci pa v Zagreb. (Splošen smeh.) Jaz res ne razumem te kritike gospoda dvornega svetnika Kurande, ki je mnogo let služboval v železničnem ministru. Mi pa ravno hočemo, da se zvežejo narodi in dežele v državi.

Gospod Kuranda je tudi omenil, da je ljubljanski župan Hribar potoval v Pešto in da je to potovanje škodljivo za državo. Jaz sicer nisem poseben prijatelj župana Hribarja, vendar pa je gospod Kuranda v tem slučaju iz komarja napravil slona. Gospod Hribar se more voziti, kamor se hoče, ker ni anarhist, ne nosi dinamita seboj in torej tudi ni nevaren državi. (Bučen smeh.)

Najlepše pri tem pa je: Kuranda ne veruje, da se podaljša Dolenjska železnica in zveže z Dalmacijo, ker je v posredni zvezi z novo ogrsko pogodbo. Naši hrvaški tovariši pa ne verujejo, ker ni omenjena v pogodbi. Upam pa, da se gospod Kuranda še premisli. Tekom razprave in končno v dobrem zdravju odda svoj glas za dalmatinsko železnico. (Živahno odobravanje.)

Omenimo še, da se je delo že začelo. V Novem mestu je že več inženirjev, ki so pričeli izdelovati podrobne načrte. Dalje je podžupan zagrebškega komiteta pisal tovarišu Šukljeju, da je ogrska vlada že naročila podrobne načrte, ki bodo čez zimo že gotovi.

Bosanske železnice.

Hrvatski naši tovariši se sklicujejo na dejstvo, da železnica Aržano-Bugojno, ki jo ugotavlja zakon iz leta 1902, še danes ni zgrajena. Gospodje, to je res, a zato, ker zakon ni nič vreden. Leta 1902 smo mi šli na led vladi, ki nas je vedoma prevarala. (Klici: Dr. Körber!) S § 1. istega zakona se vlada pooblašča, da sme bosanska uprava uporabiti 75 milijonov kron za zgradbo železnice od Sarajeva do Uvaca ob srbski meji. Ob enem pa določa § 3., naj se zgradi tudi železnica Dobo-Samoc in Aržano-Bugojno. Dočim pa je bilo za prvo železnico (Sarajevo - Uvac) zagotovljeno pokritje, za drugi dve železnici pa ne, marveč je le rečeno, naj obe vladi od državnega zborov zahtevata posebni kredit. Pozneje pa so uvideli Mažari, da jim železnica Dobo-Samoc prav nič ne koristi. Zato ogrska vlada ni zahtevala nobenega kredita, zakon je ostal »lex imperfecta« in to je vzrok, da se ni zgradila železnica Aržano-Bugojno. Ogrsi so se skesali in mi, oziroma Dalmatinci so ostali na cedilu. Pri tej priliki pa moramo z vso odločnostjo zahtevati od naše vlade, da se čimprej prične graditi železnica Aržano-Bugojno. Z enako odločnostjo moramo zahtevati od vlade, da se poslužuje svoje pravice v smislu § 1. zakona z dne 22. februarja 1880, da vpliva sploh na upravo Bosne in Hercegovine. To je pravica naše vlade in dolžnost naša, da to zahtevamo od vlade. (Živahna pohvala.) Vsa bosanska uprava je mažarska. Pač pa se utika v bosansko upravo ogrska vlada. Saj je Weckerle nedavno v ogrski zbornici zahteval Bosno in Hercegovino za krono sv. Štefana. Razni brezvestni agitatorji kriče v Bosni, da je uprava avstrijska, dočim je mažarska. (Res je!) Zato bode mo še večkrat opozarjali našo vlado na njeno pravico, da se vtika tudi v bosansko upravo.

Končam. Češki poslanec dr. Zahradnik je ubral v svojem govoru krasno narodno struno. Njegov govor je nekaj pomladni dih v tej parlamentarni puščavi. Rekel je, da so Čehi prednja slovanska straža. Lepa in krasna je ta beseda. Či odgovarja dejstvu! Zato pa smo mi bili zadnja leta v burnih bojih vedno na strani čeških poslancev. Storili smo to iz prepričanja, to bode tudi v bodoče. (Češki posl. živahno ploskajo). Zato pa obžalujemo, da Čehi nimajo one pozicije v kabinetu in parlamentu, kakor jo zaslužijo. Zato želimo, da zopet dva češka poslanca zasleda min. se deža, naj sta te ali druge struje. Mi bomo njima izražali simpatije, kakor dosedanijima. (Živahna pohvala in ploskanje; mnogi poslanci čestitajo govorniku, prvi je čestital dr. Ivčević, predsednik dalmatinskega dež. zbora.)

Ostali govorniki.

Nadalje še govore: Rusin Okumievski, ki sicer hvali pogodbo, a izjavi, da jo odklanja iz državnopravnih in iz političnih razlogov. Nemški agrarec Peschka izjavi, da zastopa načelo državnopravne in gospodarske ločitve od Ogrske. S častno besedo izjavi, da se z ministrskim predsednikom ni nič razgovarjal o takozvani njegovi ministrski kandidaturi. Masařky izjavi, da je proti ločitvi od Ogrske. Govornik izjavi, da ni več človeško, kar počne Mažari s Slovaki. Socialni demokrat Liebermann izjavi v imenu galških obrtnikov, da je za ločitev od Ogrske. Po govoru dr. Redlicha, ki obsoja zatiranje nemažarskih narodov in zahteva enotno monarhijo. Debata se nato zaključil. Glavna govornika sta dr. Schöpfer (kršč. soc.) in pa dr. Kramar. Dr. Schöpfer očita socialnim demokratom, da niso glede na pogodbo edini. Sedanje stanje z Ogrsko se mora pojasniti. Nismo za ločitev marveč za obnovitev monarhije v pravem trenutku. Dr. Kramar pravi, da je napačno, kdor sodi o pogodbi, da je življenjskega pomena za Avstrijo. Ni pričakovati, da se loč bank. Odločno nastopa za enotno monarhijo. V slučaju gospodarske ločitve bi bili navezani na Nemčijo. Naša stranka mora znati, če vlada izvede enakopravnost češkega ljudstva in pa če bo gospodarsko pripravljena z l. 1915 in 1917. Graja barbarsko zatiranje nemažarskih narodov na Ogrskem. Konča: Dajte

in tega im na more nubedn uzet. Nej le edn pugleda, kuku fajm gespudarja iz sojem pivuvarnam tam u Zalce in u Laškem terge. Ulan sa skuhal sam sedemdvjest taužent hektulitru in mel pr nem sam šterendvjest taužent guldinariu zgube, letas sa ga pa skuhal že trideset taužent hektulitru in uia mel zgube že šedeset taužent guldinariu. A ni tu lep napreduvanje, kaj? Tu jem gre use, kokr de b rožce sadil. De sa fajm gespudari in de znaja fajm birtšoft pelat, pa na vem sam jest; tu veja tudi sami dobr, zatu sa pa kepil u Buroulah na Kuroškem ena fabrika za flinte delat, de uia še pr te birtšoftval, kokr pr pivuvarnah. De se pa že naprej zažihraia, de jm u tud ta fabrika dost not nesla, zatu sa pa naredil za derehtaria ud fabrike eng zagri-zenga nemškutarja, ke zna sluvenske deluce bl pu foršřit kerniflat in iz nh prefit vn ulečt. Tu je ena fajm špekulacija, če prou sa iz taka špekulacija pr pivuvarnah enkat že pugurel. Useli se tud ne more use pusrečt in če se enkat pufřit, kokr se jm je u Polčanah iz tistmo nhum zastopnkam piva pufřit, zatu še ni prec za scagat. Enkat jm u že ratal, če ne s piram, pa s flintam, če ne s flintam, pa iz žajfa, sam za cekorja nimaja drlaubnast, ker s ja je Jebačín zase ubdržu. Dondons take fabrike precej engu drubiža not neseja, če tistm ne, ud kereh je fabrika, pa saj tistm, ke sa pr fabrkah za derehtaria. Tuje spoznou tud Gabrščku Drejče in zatu s je naštimu u

Guric ena fabrika za žajfa delat. Ta fabrika u na dve plati nucna: na en plat u Drejčēt drubiž not nesla, na druh plat se pa trošta, de u saj iz ta žajfa, ke ja u delu iz luja, vola, maščobe, kolofonje, sode in iz družga taga, kar se še za delajne žajfe nuca, use tiste fleke in packarije, ke se našeh leberalcu držeja, vn spravu, ke jh iz soja duzdajna žajfa, ke se ji prau »Soča« ni mogu spraut. Tu je lepu ud Drejčeta, de se tku za soje ldi am uzame in de na use viže puskuša, de b jh vornk ućedu. Zatu pa, lde boži, nekar nč na dejte na bubneča reklama, ke druh iz no soja žajfa punujaja, ampak kepujte raj Drejčetuva, ke u u usak numar soje »Soče« sam pu strani za tu punucn, de u soja žajfa prpuroču. Za zdej dela sam taka, ke nč kej lepu na deši; če ute pa enkat začel ta žajfa kepvat, ke še bl grdu deši, u začeu delat pa še taka, ke u lepu dečala, sam de u kej prefitu in pa de na uja negau prstaši umazan ukul hudil. Kuku pa Gabrščku Drejče kšeft zastop, se pa še ta nar bulš iz tega vid, ke na četřt stran soje »Soče« prpuroču soja žajfa in prau, de je Šihtuva za nč, na ta pet stran pa hval glih Šihtuva žajfa, in prau, de se iz no ta nar bl bel upere, tu pa zatu, ke mu Šiht za ta reklama plača in Drejče dobr vč, de Šiht na u brau negavh klubasari, ke jh piše ud soje žajfe in zabaula čez Šihtuva; Tak kšeftsgaist je neki uredn, ke ne, gespud redehter? Leberalci so holt skus in skus značaji, kokr prau »Gurejnc«, ke na pre-

dajaja soje žajfe — čm rečt: soja prepričanja za eno skledo leče; ampak jm more vornk not nest, al pa raj nč. Tku puhval »Gurejnc« leberalce ud peruga du zadnga, med ta puhvalenem je še tist leberalc umes, ke je negauja puručvala z občnega zbora ženskega »Sokola« vn vrgu.

Tku kuluvratja naš leberalci in s dajeja edn drugmu kľufute, de kar poka; de pa ta kľufajtne ni zdřut, tu sa nazadno tud sami sprevidl in zatu sa začel še »Sluvenija« vn dajat, de b najne ahtala in hitr uždřaula tistga leberalca, ke u ta nar več kľufut dubiu ud ush plati. Za zdej je spuznala »Sluvenija«, de je nenga zdravila še ta nar bl putrebn iblansk žepan, gespud Ivan Hribar, zatu ga je začela na use viže flikat, de b spet h seb prou. Kokr mu ker kašna prmaže, pa mu hitr »Sluvenija« soj flajšter gor prpopa, tku de se nazadne gespud žepan iz sameh flajštru na u nč vn vidu in svet še zamerku na bo, kdaj u pud tem flajštreu use sprhnel, ampak se u enkat kar na lepem ta pufľajštrana pršona skp zgrudla in zdřihla soja pulitična duša. Kdu se u joku za ta peršona, je tešku zdej puvedat, de uta pa dohtar Taučar in negau prjatu Mulavř vesela, kedř u Hribarjuva pulitična duša umagala pud flajštreu »Sluvenije«, tu pa lohka rečem, zatu sta ga začela pa še u sojeh cajtnгах u ta »Sluvenskmu Narude« flikat in flajštrat, de u preh vs za flajštran.

Nej reče edn kar če, tu je pa gvišn, de u velika škoda za cen svet, kedř u sou iblansk žepan iz lima. Nej le pumisla, kašn dubrotnik je on, sam za »Rodugoja« ja dau eneh tri taužent krone Če se na motm, je blu glih petkrat že u ta »Sluvenskmu Narude«, de je dau Ivan Hribar pu šest stu kronc za dobre namene; če tu skp seštejema, pride glih tri taužent krone vn. Kulku u pa še dau ud sebe za dobre namene, uma pa že še preštel, kedř uia tud druge cajtnge use vn prnesle. In ta dubrota je tud en lep flajšterček na negau telu. Tu je use drgačn flajštr, kokr jh popa »Zveza sluvenskų zadrug« na soje spise. Tist narudn štempleček ja nau dost pufľiku ta »Zveza«. Bl pamtn b nardila ta »Zveza sluvenskų zadrug«, če b iz tistm narudnem štemplečkem zapopala uči usm zadrugariem, de b na mogli videt, kašn srmaštu je u te »Zveze« in u glau nenga derehtaria. Tist b murbt kej nucal; de pa soje spise popa iz tistm štemplečkm se m pa glih tku zdi, kokr delam jest, kedř sm iz gnariam pr konc. Tekat s tud kupm u tubakupalt cigara iz štrumipantľnam in ja nosm u usteh in špaciram pu mest, de me lđje vidja in če prou nimam fičuka u varžet, pa s le lđje mislja ke me vidja kuku se iz taka fajm cigara štrekam, de ma usega zadost

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

jemu programu. S. L. S. bo vse storila, kar je obljubljala na volivnih shodih. Mi smo edini. Med nami vlada en duh: pomagati ljudstvu. (Dolgotrajno odobravanje.)

Gospod poslanec je govoril še o delavskih razmerah v papirnici in o bližajočih se deželnozbornih volitvah. Pozival je vse k trdni organizaciji in zvestobi do stranke.

Gospod svetnik Brence se je zahvalil gospodu poslancu za poročilo in mu zaklical trikratni živio. Ob navdušenem pritrditvenju pa je shod sprejel sledečo resolucijo:

Današnji javni ljudski shod izreka trdno zaupanje in toplo zahvalo poslancem v »Slovenskem klubu«, posebno še poslanca Gostinčarju in dr. Šusteršiču za njih neumorno delovanje za koristi slovenskega ljudstva. Protestiramo pa odločno, da bi Ivan Hribar hotel delati škodo našemu ljudstvu na korist svoje osebne reklame.

Dogodki v Srbiji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 21. oktobra 1907.

Nepričakovan slučaj, ki pa drugače v Srbiji ni ne prvi ne poseben redek, je v narodu in v časopisju izvalil velik odpor in nezadovoljstvo, o katerem se zazdaja ne more vedeti, kako bo končalo. S kraljevim ukazom, s katerim se je otvorilo zasedanje Narodne Skupščine se je istočasno prebral ukaz, glasil katerega se zasedanje odgodi do 4. decembra. Opozicija je nato odgovorila s klici: »Ubijavci! Razbojniki! Nevaljavci!« Bilo je čuti tudi mnogo klicev proti kralju samemu.

Kaj je vlada z odgodenjem nameravala?

1. Odtegniti se hoče neprijetnim debatam zaradi ubojstva bratov Novakovič.

2. Hoče predstoječe občinske volitve izvršiti brez kontrole skupščine, da spravi v občinah do vlade svoje kandidate in se tako osigura tudi za parlamentarne volitve.

Ko je vlada kralju predložila ukaz, s katerim se odgodi skupščina, se je on zelo pomisljal, ali naj ga podpiše ali ne. Podpisal je ukaz šele, ko mu je min, predsednik Pašić pisal pismo, v katerem pravi, da je odgodenje skupščine zato potrebno, ker ima vlada mnogo dela in opravka zaradi trgovinskih pogajanj z Avstrijo. Seveda je to bilo skrajno neprevidno tako od kralja kakor od vlade. Opozicija sedaj dela proti kralju samemu. Vlada pa, ki se je izpočetka identificirala z ubojem bratov Novakovič, je, kakor hitro bi bila ta umor morala braniti javno pred skupščino, pobegnila. Opozicija je zdaj kakor en mož proglasila boj za življenje in smrt z vlado. Opozicija je edina, dasi so v njej konservativci, liberalci in socialisti.

Prvi večji opozicijski čin je bil manifest na narod. V tem manifestu je pisano, da je sedanja vlada bila v grehu spočeta, da je v prestopkih odrasla in da je z zločini nehala. Pogajanja z Avstrijo se morajo vršiti pod kontrolo skupščine, kajti vlada, ki je v tem oziru napravila fiasco, bi zdaj najbrž rada pogajanja končala z velikimi koncesijami, ki bi bili v škodo Srbije. Vsi opozicijski poslanci brez razlike na njihovo drugačno naziranje, izjavljajo v manifestu:

»Da smatraju za dužnost da zajednički pred narodom najživlje i najodlučnije predstavju protiv izigravanju prava Skupštinskog; da energično osude ovo opasno tiranje ugledom i značajem Narodne Skupštine; i da upotrebe sva sredstva kako bi narod na novim izborima, kojima bi sloboda bila potpuno obezbedjena, dobio mogućnosti da spase parlamentarnost i ugroženu ustavnost.«

Ta manifest opozicije je v ljudstvu našel velik odziv in vsi listi brez razlike, izvemši edino vladnega, so manifest ponatisnili na uvodnem mestu. Druga manifestacija se je vršila dne 20. oktobra t. l. Demonstrirali so vseučiliščniki in ko so prišli pred dvor, so vsklikali: »Doli z monarhijo!« Živela republika! Doli s kraljem!!! ...

Pomenljiv je bil govor vodje liberalnih nacionalistov, dr. Veljkovića. Dejal je namreč na kongresu nacionalistične stranke, da treba sedanjo propalo vladno vreči, pa tudi tistega, ki se nanjo obeša. Naj z njo tudi on propade. To je bilo namerjeno na kralja.

Vprašate me, kaj bo iz tega? Vlada bo lahko stvar zavlčevala, toda gotovo je, da bo prejalislej morala razpisati nove skupščinske volitve. Že danes se lahko reče, da je pri teh volitvah absolutno gotova zmaga opozicije, kajti opozicijske stranke ki so se dozdaj medseboj ruvale, bodo sklenile trden blok. Nedeljo, dne 27. t. m. se bo vršil v Belgradu veliki meeting proti vladi. (Se je že vršil, izgredev ni bilo posebnih, pač pa je bilo konsigniranega mnogo vojaštva. Opomb. uredn.) Kakor videti, pretresajo Srbijo zopet novi notranji nemiri in zapletljaj. Zdi se, da tej državi mir ni usojen. Morda pa vendarle pride čas, ko se bo lahko reklo, da bo vsak notranjopolitični preobrat tudi preobrat na boljše.

Obisk na Črnogorskem dvoru.

Politični pogovor s knezom Nikolajem. Poročilo našega begradskega dopisnika iz Črnogore.

Bar, 23. oktobra.

Ni je države, ki bi imela več dvorov kot jih ima mala Črna gora. Knez Nikola ima svoje dvore na Cetinju, v Nikšiću, na Njeguših in pod Zovčenom, kneginja Milena na Črnojevič Rijeki, knez Danilo, prestolonaslednik na Cetinju in »Topolice« v Baru, knez Mirko pa v Cetinju in na Kruševcu pri Podgorici.

Ko smo prišli v Črnogoro (pred nekako tremi tedni), je bival knez Nikola v svojem najlepšem dvoru, v Nikšiću, z njim vred pa kneginja Milena, prestolonaslednik Danilo, brata njegova Mirko in Peter, hčerki kneževi Ksenija in Vera, prestolonasledkinja, snaha Nikolajeva, Milica ter vnukinja Jelena, hčerka srbskega kralja Petra. Torej je bila zbrana v Nikšiću vsa kraljeva rodbina razum druge snah, žene Mirkove, Natalije, ki se v Parizu zdravi, ter njenih otrok, vojvod Stevana in Nikola.

Srbski časnikarji smo prosili za avdijenco in knez nas je, obkrožen od svojih sinov, sprejel 2. oktobra ob 11. zjutraj. Ob tej uri smo se pripeljali vsi pred dvor, veliko, moderno palačo. Priborniki in častniki so nas peljali v veliko dvorano za svečane sprejeme v prvem nadstropju. Kapitan Tomanović nam je kmalu nato javil, da »Njegovo kraljevo visočanstvo knjaz dolazi.« Ko se impozantna postava kneževa prikaže, ga pozdravimo z živio-klici. Z njim sta bila sinova Danilo in Mirko in veliko spremstvo, med njimi stari junak, že ves sključen Novak Ramov, ki je v turških bojih sam 37 turških glav posekal. Avdijenca se je običajno vršila in trajala eno uro, ker so se knez in sinovi z vsakim od nas posebič razgovarjali. Zvečer smo bili povabljeni na soarejo. Omenim naj, da smo si pri avdijenci ogledali okusno opremljene sobane in opazili med mnogimi dragocenimi slikami tudi več divnih slik znanega hrvaškega umetnika Josu Bužana.

Ob devetih zvečer smo prišli k soareji. Soareja je trajala tri ure, do polnoči, a med tem časom smo se s knezom in njegovimi sinovi zapletli v intimen pogovor, ki bo gotovo zanimal tudi Slovence v Avstriji, ki iz nemških in hrvaških liberalnih listov čujejo vedno o razvornih razmerah v Črnigori in o nasilstvu kneževem. Dame so se umaknile kmalu v neki manjši salon, mi pa smo ostali sami s knezom, prestolonaslednikom Danilom in kneževičem Mirkom. Razgovor je začel knez, ki nas je izpraševal, kako smo potovali, kako nam Črnogora ugaja in ako smo zapazili kaj o »anarhiji«, o kateri pišejo begradski in zagrebški listi. Mi smo knezu od-

govorili, da smo našli tak mir in red, kakor ga nismo pričakovali, dasi že preje nismo verovali pisanju nekaterih listov. Nato je knez dejal dobesedno:

»Videli ste moju Črno Goro i moje Črnogorce, pa ste došli i u moj dom. Na sye napade protivu mene nad da hoću da ukinem ustav, oji sam ja sam iz svoje inicijative dao Črnoj Gori, reći ću vam: Tako mi Bog pomogo ne želim za svojim četrdesetletnim samodržavljem. Ustav pa smatram kao svoga IV. sina i kao što sam svoje sinove negovao i ću-vao negovaću i paziti i njega da stupi na noge.«

Knez je to govoril iskreno. Začeli smo nato govoriti o Črnigori sami. »Hvala Bogu in mojim prijateljem«, je dejal knez Nikola, »skoro pol veka vladam že nad Črnogoro; mala in gola je bila, ko sem jo sprejel, jaz sem jo pa razširil in vsi poti, vse šole in cerkve, ki jih vidite, so moje delo. In tudi armada je popolnoma moderno oborožena. Topovi so dobri in dosti jih je, sedaj pa bomo dobili še brzostrelne.« »Kakšen sistem ste si izvolili«, smo vprašali kneza. »Mi se zaradi topov nismo tako prepirali kakor ste se vi v Srbiji. Mi dobivamo topove iz — Rusije.« Knez je bil zelo dobro razpoložen. Razložil nam je, kakšno ulogo so igrali pri uvedbi ustave njegovi sinovi. Danilo in Mirko sta oba kneza vedno prigovarjala, naj daruje svojemu narodu ustavo, ki jo imajo vsi narodi v Evropi. Knez Danilo je celo preložil svoje potovanje v Nemčijo k rojakom svoje žene, dokler ni bila ustava razglašena.

Ko smo kneza vprašali, zakaj mladi ljudje, ki so se šolali v Srbiji, zdaj niso z njegovo ustavo zadovoljni, nam je knez povedal sledeči zanimivi dogodek.

»Nekega dne, predno sem podaril narodu ustavo, sem poklical k sebi nekega izmed teh mladih ljudi, da prebere nemške liste iz inozemstva ter mi potem referira o važnejših stvareh, ker nisem imel časa sam brati. Z listi vred sem mu dal načrt ustave, katerega izpočetka ni opazil. Jaz sem pri pisalni mizi delal, mladi človek pa je mesto, da bi liste bral, zaglobil se v — ustavo. Ko ga odslavimo, mi pravi: »Torej Vi, gospodar, hočete res Črnigori podeliti ustavo?« »Tako je,« sem mu odgovoril, »pa kako se ti dopade?« »Lep je, gospoda, toda strašno škoda, da si jo nismo izvojevali.« »E, dragec,« sem mu dejal, »ne boš me! Kar darujem, darujem!« »Glejte,« nam je dejal nato knez, »oni zato ne marajo za ustavo, ker jih nič ni stala. Navajeni so iz Srbije, da se vsaka stvar mora izvojevati z nemiri, debatami itd.«

Proti koncu nam je knez dejal, naj gremo v Bar (Antivari). »Potujte tjakaj«, je dejal, »da vidite velike pristaniške zgradbe in dela za prvo črnogorsko železnico. Ko boste to videli, se vam bo samaposebi pojavila misel, da bo Bar moral postiti s časom izhodišče velike projektirane črnobalkanske železnice.« Knez je naglašal, da ima mnogo prijateljev, ki bi omogočili ta projekt v najkrajšem času. Nato smo se od kneza poslovili.

V Baru smo nato obiskali enega najidealnejših jugoslovanskih škofov, starčka Šime Milinovića, nadškofa barskega in »srbskega primasa«. Balkanski katoličani imajo prav, ako se pred nami pravoslavni ponašajo s tem rodoljubnim, delavnim služabnikom Božjim, ki ima sebi dostojnega pomočnika v fratru Metodu Radiću, kojega že sedaj smatrajo za naslednika Milinovičevega.

Štajerske novice.

Š »Prijatelji šole«. Pod tem zaglavjem se je nekdo obregnil v torkovi številki »Slovenskega Naroda« ob dobrnskega župnika g. Kukovića ter hotel izpodbiti in zmanjšati narodno delo dveh mož, ki edina delata in pomagata kmetom izpod nemčurskega jarma, ki oklepa celo Dobrno. Nikakor ne bi jemali v ozir te infamne notice »Narodove«, kakor

je morebiti tudi prizadeta gg. Kukovič in Schreiner ne bodeta, ko bi bila v navedenem članku le ena beseda opravičena. Noto-rično je Spodnještajercem znano, da se baš na Dobrni bije obupen narodni boj zoper privrandane nemčurje in Nemce, odkar se je vprvič porodila v domačinskem srcu misel narodne zavesti. Širom sveta je Dobrna znana zaradi svojih gorkih vrelcev in letovišča, in širom sveta je znano, da je Dobrna, ki je vendar slovenska naselbina, poplavljen z nemčurstvom. V celi Dobrni ni dobili hiše, kjer bi se zamogel naseliti slovenski trgovec. Vse kar potrebuje Dobrnčan s svojim velikim okrajem od Nove cerkve do visokega Kozjeka in od Šmartna do daljnega Vitana, vse je odvisno od nemčurskih kramarjev, pek-ov in mesarjev, ki se oholo in zaničljivo kre-tajo po Dobrni — »auf unserm Gebiet!« ter oskubijo ubogega kmeta za poslednji vinar. In baš Kukovič in Schreiner bijeta že dolge časa ljuti boj za otežbo slovenske narodnosti na Dobrni. Ako je pred leti n. pr. mar-sikateri od nemčurjev podivjani slovenski fan-»hajlov« po Dobrni ter izzival Slovence, se to danes ne zgodi več. In v kolikor je Dobrna kdaj napredovala v narodnem oziru, ima se pripisati duhovnim gospodoma Kukoviču in Schreinerju! Da se namerava stari šolski vrt porabiti za stavbišče in čeprav se je baže kupil s pomočjo samega cesarja, to nič ne dč; kajti, če bi se kdaj stavila posojilnica, bila bi vsaj omogočena edina slovenska hiša v Dobrni, kjer bi se lahko ustavil slovenski trgovec in s tem bi ne zdrknil v nemčurski žep prvi in zadnji vinar, ki ga mora sloven-ski naš kmet izdati pri svojem gospodarstvu. Ako bi na ta način izgubili naši nasprotniki to poglavitno oporo, kako kmalu bi morali zapreti svoje bode ter oditi s krošnjami na hrbtih, odkoder so prišli! Tedaj pa bi bilo tudi konec nemčurstva pri nas. Nikakor se torej noče oškodovati šole za vrt, ki se na-haja v sredini Dobrne. Šolski vrt z vsem nemčurskim učiteljstvom vred se lahko brez vsake škode nahaja izven vasi, na solnčnem ravnem polju, a vendar blizu šole; tam bi se lahko razširil, medtem ko je sedanj v senci gospodarskih poslopij ter niti ne ustreza svo-jim namenom. Na to dejstvo torej tisto per-fidno zavijanje glede »šolskih prijateljev!« — In ravno iz tega članka se razvidi, kako smo si »složni« v narodnem delu. Občinski svet se je hotel konečno otresti obeh pristranskih žandarmov, ki sta v srditi svoji nemčurski jezi stregla na vsak nepreviden korak, samo da sta zamogla kolikor mogoče veliko kme-tov spraviti pri političnih in sodnih oblastvih v preiskave in kazni. Temu se je po delo-vanju duhovnih gospodov občinski svet upri-ter storil na pristojno oblast oni poslednji korak v obupnem boju, da se je Dobrna sreč-no otresla dveh krutežev-žandarmov. Z ob-upom se je bojevala ta bitka in čuda ni da je bila izguba tudi na slovenski strani, pa bila je tudi zmaga! Ako smo torej kaj trpeli, radi pozabimo, ker smo se vendar enkrat nekoliko otresli nemčurskega jarma. »Naro-dov« dopisnik pa se nam zato roga, ker smo bili obsojeni zaradi nemčurske časti. Bodi mu! Kako lepo simpatizirate z onimi ljudmi, ki ubijajo vse, kar je slovenskega! In kako raz-dirate in kakšne posledice bi zamogle na-stati? Pa ravno zato, ker smo možati in v svesti si narodnega dela, nas to ne žali in ne bo iz vašega razdiranja nobenih posledic. Mi gremo po tej svoji začrtani poti naprej! —ss.

Š Pri St. Petru na Medvedovem selu smo obhajali v nedeljo, 27. oktobra, ustanovno slavnost Katoliškega slovenskega izobraže-valnega društva. Izvršila se je sijajno. Na-vdušenje mnogobrojnih zborovalcev je bilo veliko. Slavnostni govor je imel nadžupnik Korošec. Privkrat smo slišali naše mlade-niše in deklice, kaj premorejo v petju, v go-voru, deklamaciji. Od mladeničev je govo-ril Franc Verk, od deklet Marija Hajnšek in Amalija Letnik, dve deklici sta deklamovali

hitevale ob vsakem vzdihu. Dolgi, mehki kodri so se valovili in spuščali na ramena.

»Mamica ali nič ne slišiš Rajkota?« Mamica vstani. Jaz te imam tako rad!« In curek debelih solz se je udril po licih in kapal v travo.

Na nebu je blestelo stotero trepetajočih zvezdic, kakor stotero globokih vse zemeljsko gorje umevajočih oči.

Gorko je puhtela peč in mlada mati je se-dela pri njej. Mlada je bila, a okolo ustnic so bile začrtane bolestne poteze. Vse drugo je bilo še mladostno na njej in v očeh je še ži-velo po življenju hrepeneče. A zamišljene so bile te oči.

»Rajko, ali me imaš kaj rad?«

Deček se je ugrej pri njenih nogah s ko-njičem. Privzdignil je kodrasto glavico in za-mejalo se je v njegovem obrazu. Splezal ji je v naročje, ovil majhne ročice okolo mate-rinega vratu in pritisnil mehko lice na njeno.

»Seveda te imam, Mamica, ali bodeš mo-lila, da mi prinese sveti Miklavž bič in ko-nja. Veš, mamica, jaz bodem vojak, v voj-sko bom šel zoper Turke in vse bodem po-bil. Ali me bodeš potem kaj rada imela?«

Še tesneje se je privil k njej in jo božal po mehkih, svilenih kodrih.

Tistih trpkih potez okolo ust in nekaj izginilo, nasmehljala in poljubila Rajka v lice.

»Rajko, da, vojak bodeš, ali mene takrat ne bo več pri tebi.«

Rajku so se razširile oči, pritisnil je malo ročico na materina usta in začudeno vprašal:

»Mamica, ali si kaj huda name, da hočeš iti proč? Saj se bodem poboljšal in nič več ne bode m jokati. Res mamica?«

Božal jo je po licih in jo venomer po-ljuboval. V njenih očeh so zaigrale solze.

»Rajko, jaz bodem umrla.«

Čudna resnost se je razlila po njenem obrazu, kot da ji nekaj govori, da je pove-dala resnico. Stresla se je ob tej misli in pri-tajen vzdih se je izvil iz njenih grud.

»Mamica, ne straši me! Ako bodeš ti umrla, bodem tudi jaz. Jaz te imam tako rad —zakaj si tako žalostna?«

Nič mu ni odgovorila, postavila ga je na tla in se zamislila.

Slaba je bila in več ni mogla iz sobe. Zu-naj je bilo vse veselo in glasno in poslušala je sedeča na divanu to živahnost. Ali ni bila tudi ona nekdanj vesela? Globoko je povesila glavo in nekaj kodrov se ji je usulo po čelu. Lepi dnevi polni poezije, polni krasote so hiteli mimo nje. Z dehtečim mladostnim cvetjem so bili posuti in zahotelo se ji je za njimi. A kam? Ali niso že minuli, že davno odcvetli in bili poteptani od temne sence, ki se je prikradla, da ni znala kedaj. Zaželelo se ji je z vso dušo, da bi stopila iz te sobe, po kateri se plazijo črne, pošastne sence, stegajo dolge roke po njej in jo želijo objeti. Vrgla bi se tem demonom v naročje in naj se igrajo z njo, kakor jih volja — a kam bi vodila ta pot?

Vsaj enkrat naj bi zopet legla tja med dehteče rože in zasajjala prosto po njeni vo-lji, kakor nekdanj, ko je bilo nje lice žameta-sta, dehteča roža in nje oči velike jasne zvezde. Samo enkrat še, in tedaj ne bi zaže-lela po tisti temni senci, ki se je plazila za njo po rožnih gredah, ji šepetala ob mesečnih no-čeh. A želela je po njej z vso neizkušeno, mladostno dušo, da je postala nesrečna. Z njenih lic so oropane rože. Zlati nadopolni

gradovi, ki jih je zidala snivajoča sredi mla-dostnih rož, so se razrušili pod udarcem že-lezne pesti krute usode, samo eden je ostal — Rajko. O da bi mogla še enkrat nazaj v tiste lepe dni, ki so bili, a so minuli, in jih ni več —

Zaplakala je mlada mati in solze so jo oblile.

»Rajko — jaz umrjem!«

Glas je bil hripav in poln otožnosti.

»Ne bodeš umrla, mamica, ne. Jaz bo-dem molil, da te Bogek ne vzame.«

Nasmehnila se je mlada mati in globoko zavzdihnila.

Zunaj je vse glasno in veselo, solnce je prepresalo celo mesto s svojimi zlatimi tra-kovi.

Ciprese drhte in beli križi se bleste ob masečini.

»Mamica, zakaj si umrla?! Jaz sem ta-ko žalosten. Pridi, pridi nazaj! O, takrat je bilo tako lepo — zakaj si umrla?« Bogek, te-be tudi ljubim, daj mi mamico nazaj; ta, ki io imam sedaj, me tako tepe! Moja zlata ma-mica!«

Rajku je klonila glavica ob mrzlem ka-menu, zastrle so se mu trudne, solzne trepal-nice in zasnil je pri materi in se zbudil stoprav v jutro.

Čez nekaj dni je odpotoval k materi.

Tiho ležijo grobovi in beli križi pričajo da snivajo pod njimi trudni večno spanje. Večno? — — —

Zgodilo se je, kakor je bilo zapisano: ... et resurrexit tertia die!!

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ redehter!

Leberalu prvaki čja na vsaka viža nardet že na tem svete sojem prstašem ta male nebe-sa. Ker na-rajmaja ka-šna putreba, pa hiter plu-nja u roka in začneja delat na use kripile, de hitr udprau-ja tista pu-treba. Vidja, na Kuroškm sa zamer-ka, de tare

Idi putreba pu leberalnim liste in hitr sa skp stupil in sa začel delat na tu, de dubeja Kuro-šci en tak list, ke jh bo ubvarvu use nesreče in jm mal žeuljenje pusladkou. Prauja, de se jm še gespuđ škoš smilja, ke sa zvle sojga dobrga srca tku deleč pršli, de jm nhne grajščine prefita na neseja; zatu sa se pa začel leberalci za gespuđa škoša am jemati, de jem boja pre-mužejne spet uredi in gespuđarstvu za zdeli saj u Gornem grade na prava pot napelal. Tak usmilejne je neki uredn, ke ne, gespuđ re-dehter!

Gespuđart znaja naš leberalci, tu je gvišn

Mladenci so zapeli tri, dekleta pa štiri pesmice. Naše ljudstvo je navdušeno odobravalo nastop mladih, ti pa so pokazali tako srčnost in tako vnemo, da smemo upati veselo prihodnosti. Pristopilo je takoj 75 udov. Naša vrla rojaka dekan Verk in župnik Inkret sta družbu poslala ustanovnino 10 K, ravnotako župnik Sparhakl, nadžupnik Korošec pa 15 kron. Hvala in slava našim dobrotnikom! Odbor je sledeči: Vehovar Fr., predsednik, Kregar Jožef, podpredsednik, Gomilšek Fr., tajnik, Verk Fr., blagajnik, Jurgec Jan., knjižničar, Conč Jan., in Andrič Jan., odbornika, Debelak Simon in Hajšek Anton, računarska pregledovalca. Knjižnica začne poslovati 10. novembra t. l. Gibljemo se in napredujemo t. d. Peterčani doslej zaspani.

Š Slovenska katoliško akademsko društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na svojem prvem rednem občnem zboru dne 25. oktobra 1907 za zimski tečaj 1907/8 sledeči odbor: Tovariš pravnik M. Malnerič, predsednik; tovariš pravnik B. Schaubach, podpredsednik; tovariš pravnik J. Milač, blagajnik; tovariš med. A. Arnšek, tajnik; tovariš pravnik A. Ogrizek, knjižničar; tovariš pravnik F. Logar, gospodar. — Za odbor slovenskega katoliškega akademikega društva »Zarja« v Gradcu: M. Malnerič, t. d. predsednik. — A. Arnšek, t. d. tajnik.

Š Čedni pristaši Narodne stranke. Po zadnjih državnozbornih volitvah je poslanec Ježovnik zmagal edino s pomočjo nemških glasov. Narodna stranka je bila z Nemci v zvezi in je morala Nemcem za podporo obljubiti znatne koncesije. O tem bomo še podrobneje poročali, ko pride čas za to. Za danes samo en slučaj: Odlični pristaš Narodne stranke, znani ex-notar Kolšek v Šoštanj, kateremu je radi njegovega nečednega poslovanja ustavila notarska zbornica izvrševanje notarijata, se je izkazal kot vrednega člana vodstva Narodne stranke s tem, da je svojo hišo v Šoštanju ponudil zagrozenemu voditelju šoštanskih Nemcev, Hansu Woschnaggu. Na ta način bo Šoštanj po zaslugi Narodne stranke izgubljen za Slovence za vedno.

Š Avstrijski veterinarski delegat za Hrvatsko in Slavonijo. Poljedelskemu ministru prideljeni okrajni živinodravnik gospod Anton Korošec iz Maribora je nameščen v Zagrebu kot avstrijski veterinarski delegat za Hrvatsko-Slavonijo in južne ogrske županije.

Š Umrl je v Pristovi trgovec Jakob Oto-repec.

Š Volitev župana v Ptuj. Včeraj sta bila v Ptuj zopet izvoljena za župana Jožef Or-nig, za njegovega namestnika pa Janez Steudte. Oba sta izjavila, da sprejmeta iz-volitev.

Državni zbor.

Dunaj, 30. oktobra.

Govor dr. Šusteršiča.

Prvi današnji govornik v nagodbeni razpravi je bil dr. Šusteršič, ki je med živahnim odobravanjem svojih slovenskih tovarišev in mnogo čeških poslancev označil stališče »Slovenskega kluba«, rekoč:

Ker smo ravno Slovenci mnogo pripomogli, da imamo sedaj splošno in enako vol-pravico, zato pa je tudi naša goreča želja, da bi novi, na podlagi splošne in enake volivne pravice izvoljeni parlament bil kos svoji veliki nalogi, da bi bil boljši od prejšnjega parlamenta, ki je bil sestavljen po kurijah in privilegijah. Želimo torej, da bi novi parlament ne zagazil v grehe prejšnjega, marveč izvrševal svoje dolžnosti do ljudstva in države. (Pritrjevanje.)

Po tej splošni opazki izjavljam v svojem in v imenu svojih tovarišev, da hočemo novo pogodbo z Ogrji presojati strogo s stvarnega stališča. Ogledali si bomo dobro bilanco nove pogodbe in potem izrekli svojo sodbo. Ta sodba pa mora biti le relativna. Mi namreč ne smemo prezreti, da le popravi-

ljamo že štirideset let staro zgradbo. Mi dobro vemo, kako in zakaj je nastal nesrečni dualizem po našem porazu pri Kraljevem Gradcu. Dalje ne smemo pozabiti, da so avstrijski državniki dolga leta imeli že smešen strah pred Mažari in globoko spoštovanje do mažarskega viteštva. (Veselost in klici: Tako je!) Enak respekt pred Mažari goji sedaj grof Sternberg. (Veselost.) Ta »imponderabilia« so vedno vplivala neugodno ter ustvarila razmere, s katerimi mora računati vsaka vlada. (Klici: Žal, da je tako!)

Ko pa bomo napravili bilanco, ne bomo je presojali s stališča malega branjevca, ampak s stališča vladarstva. Ako v tem pogledu zagovarjamo stališče naše države kot veselice, ter koristi vladarske hiše, zagovarjamo tudi svoje koristi. Presojati pa moramo to vprašanje tudi z narodnega stališča. Naša želja je, da ostanemo v čim tesnejši zvezi z našimi najbližnjimi brati Hrvati; opustiti pa moramo vse, kar bi netilo boj med Jugoslavlani. (Pritrjevanje.)

Pa tudi z gospodarskega stališča moramo si ogledati bilanco nove pogodbe z Ogrji. Mi nočemo in ne smemo žrtvovati gospodarskih koristi svojih dežel. Zato bomo od vlade zahtevali, da nam v odseku pojasniti tudi gospodarske točke te pogodbe. Sodili pa bomo pogodbo kot celoto brez vseh postranskih ozirov in brez ozira na vlado, kakor zasluži to velevažno vprašanje, ki se tiče nešte-tih milijonov in velja za dobo desetih let.

Pa tudi na državnopravne pomisleke se bomo ozirali, ki jih izražajo tuintam povodom nove pogodbe. Mi simpatizujemo s Čehi in Hrvati ter spoštujemo njihovo državno pravo. Mi smo namreč odločni nasprotniki dualizma (Živahna pohvala), ki je nam Slovincem mnogo škodoval in nas ločil od Hrvatov, s katerimi nas veže krvno sorodstvo. Vse to je res, in vendar je dualizem dejstvo, nesreča, ki je ne spravimo s sveta, s katero torej moramo računati kot realni politiki. S tem dejstvom mora računati celo močeno neodvisna ogrska stranka, ki ima večino v zbornici. Minister Košut mora računati s tem dejstvom ter s svojim podpisom priznati dualizem, ki nasprotuje njegovemu programu. In tega dejstva mi danes ne moremo izpremeniti, ali glasujemo za pogodbo ali proti nji. (Poslanec Biankini: Ko bi bili edini vsi Slovani, bila bi pogodba nemogoča! — Rusinski poslanec dr. Markov: Pozneje ne bomo ničesa izpremenili, sedaj ali nikoli!) Zato pa je bolje z našega slovenskega stališča, da naj nova pogodba velja le za deset let, ne pa za daljšo dobo. V tem oziru pač čestitamo ogrski vladi, ki ni dovolila daljše pogodbe.

Dalmatinska železnica.

Javno in glasno izjavim, da je podaljšanje Dolenjske železnice ter zveza z Dalmacijo za slovenski narod največjega gospodarskega in narodnega pomena. (Živahno pritrdjevanje.) Mi ne smemo v svojo domovino, ako ne storimo vseh korakov, da dobimo to železnico, (Burno pritrdjevanje), katero žele pri nas vse stranke brez izjeme. Zato pa tukaj po soglasnem sklepu »Slovenskega kluba« izražam baronu Becku iskreno zahvalo, ker nam je zagotovil to železnico. Naš klub pa tudi pričakuje, da bode vlada tudi določila prago tako, kakor jo želi slovensko prebivalstvo. Ako pa naši tovariši iz Dalmacije še dvomijo, ali se bode sploh gradila ta železnica, potem jim odgovorjam: Res je, da nismo smeli verjeti obljubam avstrijske in ogrske vlade. Opravičen je bil vedno naš pesimizem, kakor ga je še včeraj izražal v svojem govoru dr. Laginja. Nezaupnost je takorekoč v krvi našega naroda. Toda v tem slučaju je stvar drugačna.

Nastop Hribarjevega sopotovalca v Budimpešti Tresič-Pavičiča.

Kot kompenzacijo za Kašovo-oderburško železnico se zavezuje ogrska vlada zgraditi omenjeno železnico in sicer izrecno, da prične gradnjo leta 1908 in to najkasneje izvrši okt. leta 1910, oziroma dec. 1911. (Čujte, čujte!) Poslanec dr. Tresič: Kje stoji to? To je vlad-

na goljufija). Velečeni gospod kolega, jaz sem čital protokol, torej oprostite. (Poslanec Tresič: Jaz tega nisem bral.) Torej berite! (Smeh). To je bilo tudi v uradnem obvestilu vlade. (Poslanec Tresič: V pogodbi ne!) O tem bom še govoril. (Klici: Minister ne postane). Ne, prav gotovo ne; nato lahko vzamete strup. Če nimate drugih skrbi, gospod kolega, greste lahko mirno spat, oziroma zdaj jest. (Smeh.) (Poslanec Tresič: Vladni hlapci). (Burni ugovori. Poslanec Jaklič: Jugoslovanski komediant. Poslanec Kadlčak poslanec Tresiču: Kar tu delate, je lumparija.) Poslanec Žitnik kliče Tresiču: Škandal je, da nam vi to očitate. To ni lepo, to ni lojalno! Dokazite nam! Vi ste nahujskani. Sicer pa se pozna, da ste pesnik, ker vam domišljija rodi take stvari! — Velik nemir. Predsednik večkrat pozvoni. Dr. Šusteršič: Gospoda! Prosim Vas, da se ne vznemirjate. Zagotavljam Vas, da sem ob opazkah tega gospoda popolnoma hladen. Med dalmatinsko železnico in razširjenjem proge Košice-Joblnkova-Tešin je ustvarjen »incentiv«, to se pravi: Ako ogrska vlada leta 1908 ne prične graditi dalmatinske železnice, tudi avstrijska vlada ne prične polagati drugega tira od Košic dalje. V zakonu seveda ni te določbe, ker sploh ne spada v nagodbeni zakon. Boljši pa je vedno dobra pogodba, nego slab zakon.

Zapisali smo skoraj doslovno, kar stoji v stenografskem zapisniku. Brez povoda, brez pameti, brez vsake razsodnosti je vrgel Tresič svoji dve poskvi v zbornico. Prosim berite! Naučil se ju je s težavo, rabil pa tako nerodno, da bi bil Hribarjev kočijaž to boljše opravil. Revež!

Govornik se nato bavi z govorom dunajskega liberalnega poslanca Kurande. Ta je rekel v svojem govoru, da bode železnična zveza z Dalmacijo v finančnem oziru škodljiva, v gospodarskem nič vredna in s stališča skupne države naravnost pogubljiva. Ta trditev je popolnoma neutemeljena in smešna. Ako je že sedaj železnica Knin-Split-Sibenik aktivna, gotovo ne bode v fin. oziru škodljiva, ako se ta dalmatinska zagota podaljša do meje ter zveže z Dolenjsko železnico in tako s svetovnim prometom. Isto velja o Dolenjski železnici, ki je le zagota. Ker že sedaj donosajo prioritete delnice železnice dividende, bode železnica gotovo aktivnejša, ako se zveže z Dalmacijo. Dalje je trdil poslanec Kuranda, da bode železnica v gospodarskem oziru malovredna. V isti sapi pa Kuranda sam prizna, da bode odprla izvoz premoğu iz St. Janža čez mejo. To vendar ne more biti škodljivo, sicer bi morali zapreti vse državne meje. (Veselost.)

Konečno trdi Kuranda, da bode železnica s stališča skupne države pogubljiva, ker se bodo Zagrebčani ob nedeljah in praznikih vozili v Split in Sibenik, Dalmatinci pa v Zagreb. (Splošen smeh.) Jaz res ne razumem te kritike gospoda dvornega svetnika Kurande, ki je mnogo let služboval v železničnem ministertvu. Mi pa ravno hočemo, da se zvežejo narodi in dežele v državi.

Gospod Kuranda je tudi omenil, da je ljubljanski župan Hribar potoval v Pešto in da je to potovanje škodljivo za državo. Jaz sicer nisem poseben prijatelj župana Hribarja, vendar pa je gospod Kuranda v tem slučaju iz komarja napravil slona. Gospod Hribar se more voziti, kamor se hoče, ker ni anarhist, ne nosi dinamita seboj in torej tudi ni nevaren državi. (Bučen smeh.)

Najlepše pri tem pa je: Kuranda ne veruje, da se podaljša Dolenjska železnica in zveže z Dalmacijo, ker je v posredni zvezi z novo ogrsko pogodbo. Naši hrvaški tovariši pa ne verujejo, ker ni omenjena v pogodbi. Upam pa, da se gospod Kuranda še premisli. Tekom razprave in končno v dobrem zdravju odda svoj glas za dalmatinsko železnico. (Živahno odobravanje.)

Omenimo še, da se je delo že začelo. V Novem mestu je že več inženirjev, ki so pričeli izdelovati podrobne načrte. Dalje je podžupan zagrebškega komiteta pisal tovarišu Šukljeju, da je ogrska vlada že naročila podrobne načrte, ki bodo čez zimo že gotovi.

Bosanska železnice.

Hrvatski naši tovariši se sklicujejo na dejstvo, da železnica Aržano-Bugojno, ki jo ugotavlja zakon iz leta 1902, še danes ni zgrajena. Gospodje, to je res, a zato, ker zakon ni nič vreden. Leta 1902 smo mi šli na led vladi, ki nas je vedoma prevarala. (Klici: Dr. Körber!) S § 1. istega zakona se vlada pooblašča, da sme bosanska uprava uporabiti 75 milijonov kron za zgradbo železnice od Sarajeva do Uvaca ob srbski meji. Ob enem pa določa § 3., naj se zgradi tudi železnica Doboj-Samoc in Aržano-Bugojno. Dočim pa je bilo za prvo železnico (Sarajevo - Uvac) zagotovljeno pokritje, za drugi dve železnici pa ne, marveč je le rečeno, naj obe vladi od državnega zborov zahtevata posebni kredit. Pozneje pa so uvideli Mažari, da jim železnica Doboj-Samoc prav nič ne koristi. Zato ogrska vlada ni zahtevala nobenega kredita, zakon je ostal »lex imperfecta« in to je vzrok, da se ni zgradila železnica Aržano-Bugojno. Ogrji so se skesali in mi, oziroma Dalmatinci so ostali na cedilu. Pri tej priliki pa moramo z vso odločnostjo zahtevati od naše vlade, da se čimprej prične graditi železnica Aržano-Bugojno. Z enako odločnostjo moramo zahtevati od vlade, da se poslužuje svoje pravice v smislu § 1. zakona z dne 22. februarja 1880, da vpliva sploh na upravo Bosne in Hercegovine. To je pravica naše vlade in dolžnost naša, da to zahtevamo od vlade. (Živahna pohvala.) Vsa bosanska uprava je mažarska. Pač pa se utika v bosansko upravo ogrska vlada. Saj je Weckerle nedavno v ogrski zbornici zahteval Bosno in Hercegovino za krono sv. Stefana. Razni brezvestni agitatorji kriče v Bosni, da je uprava avstrijska, dočim je mažarska. (Res je!) Zato bomo še večkrat opozarjali našo vlado na njeno pravico, da se vtika tudi v bosansko upravo.

Končam. Češki poslanec dr. Zahrodnik je ubral v svojem govoru krasno narodno struno. Njegov govor je nekaj pomladni dihi v tej parlamentarni puščavi. Rekel je, da so Čehi prednja slovenska straža. Lepa in krasna je ta beseda. (Klic odgovarja dejstvu!) Zato pa smo mi bili zadnja leta v burnih bojih vedno na strani čeških poslancev. Storili smo to iz prepričanja, to bode tudi v bodoče. (Češki posl. živahno ploskajo.) Zato pa obžalujemo, da Čehi nimajo one pozicije v kabinetu in parlamentu, kakor jo zaslužijo. Zato želimo, da zopet dva češka poslanca zasedeta min. se-deža, naj sta te ali druge struje. Mi bomo njima izražali simpatije, kakor dosedanjima. (Živahna pohvala in ploskanje; mnogi poslanci čestitajo govorniku, prvi je čestital dr. Ivčević, predsednik dalmatinskega dež. zbora.)

Ostali govorniki.

Nadalje še govorci: Rusin Okumievski, ki sicer hvali pogodbo, a izjavi, da jo odklanja iz državnopravnih in iz političnih razlogov. Nemski agrarec Peschka izjavi, da zastopa načelo državnopravne in gospodarske ločitve od Ogrske. S častno besedo izjavi, da se z ministrskim predsednikom ni nič razgovarjal o takozvani njegovi ministrski kandidaturi. Masafyk izjavi, da je proti ločitvi od Ogrske. Govornik izjavi, da ni več človeško, kar počno Mažari s Slovaki. Socialni demokrat Liebermann izjavi v imenu galiških obrtnikov, da je za ločitev od Ogrske. Po govoru dr. Redlicha, ki obsoja zatiranje nemažarskih narodov in zahteva enotno monarhijo. Debata se nato zaključí. Glavna govornika sta dr. Schöpfer (kršč. soc.) in pa dr. Kramar. Dr. Schöpfer očita socialnim demokratom, da niso glede na pogodbo edini. Sedanje stanje z Ogrsko se mora pojasniti. Nismo za ločitev marveč za obnovo monarhije v pravem trenutku. Dr. Kramar pravi, da je napačno, kdor sodi o pogodbi, da je življenjskega pomena za Avstrijo. Ni pričakovati, da se loči banka. Odločno nastopa za enotno monarhijo. V slučaju gospodarske ločitve bi bili navezani na Nemčijo. Naša stranka mora znati, če vlada izvede enakopravnost češkega ljudstva in pa če bo gospodarsko pripravljena z 1. 1915 in 1917. Graja barbarsko zatiranje nemažarskih narodov na Ogrskem. Konča: Dajte

in tega im na more nubedn uzet. Nej le edn pugleda, kuku fajm gspudarija iz sojem pivu-varnam tam u Žalce in u Laškem terge. Ulan sa skuhal sam sedemdevset taužent hektulitru in mel pr nem sam šterenpedeset taužent guldinariu zgube, letas sa ga pa skuhal že trideset taužent hektulitru in uja mel zgube že šedeset taužent guldinariu. A ni tu lep napreduvajne, kaj? Tu jem gre use, kokr de b rožce sadil. De sa fajm gspudari in de znaja fajm birtšoft pelat, pa na vem sam jest; tu veja tudi sami dobr, zatu sa pa kepil u Buroulah na Kuroškem ena fabrika za flinte delat, de uia še pr te birtšoftval, kokr pr pivu-varnah. De se pa že naprej zažihrala, de jm u tud ta fabrika dost not nesla, zatu sa pa naredl za derehtarja ud fabrike enga zagri-zenga nemškutarja, ke zna sluvenske deluce bl pu foršrift kerniflat in iz nh prefit vn ulečt. Tu je ena fajm špekulacija, če prou sa iz taka špekulacija pr pivuvarnah enkat že pugurel. Useli se tud ne more use pusrečt in če se enkat puftričt, kokr se jm je u Polčanah iz tistno nhm zastopnkam piva puftričt, zatu še ni prec za scagat, Enkat jm u de ratat, če ne s piram, pa s flintam, če ne s flintam, pa iz žajfa, sam za cekorja nimaja drlaubnast, ker s ja je Jebačin zase ubdržu. Dondons take fabrike precej enga drubiža not neseja, če tistm ne, ud kereh je fabrika, pa saj tistm, ke sa pr fabrkah za derehtarja. Tu je spuznou tud Gabrščku Drejče in zatu s je naštimu u

Guric ena fabrika za žajfa delat. Ta fabrika u na dve plati nucna: na en plat u Drejčet dru-biž not nesla, na druh plat se pa trošta, de u saj iz ta žajfa, ke ja u delu iz luja, vola, maščobe, kolofonje, sode in iz družga tacga, kar se še za delaine žajfe neuca, use tiste fleke in packarije, ke se našeh leberalcu držeja, vn spravu, ke jh iz soja duzdajna žajfa, ke se ji prau »Soča« ni mogu spraut. Tu je lepu ud Drejčeta, de se tku za soje ldi am uzame in de na use viže puskuša, de b jh vornk učeđu. Zatu pa, lde boži, nekar nč na dejte na bub-neča reklama, ke druh iz no soja žajfa punuajia, ampak kepuite raj Drejčetuva, ke u u usak numar soje »Soče« sam pu strani za tu punnu, de u soja žajfa prpuroču. Za zdej dela sam taka, ke nč kei lepu na deši; če ute pa enkat začel ta žajfa kepvat, ke še bl grdu deši, u začeu delat pa še taka, ke u lepu dešala, sam de u kej prefita in pa de na uja negau prstaši umazan ukul hudil. Kuku pa Gabrščku Drejče kšeft zastop, se pa še ta nar bulš iz tega vid, ke na četrt stran soje »Soče« prpuroču soja žajfa in prau, de je Šihtuva za nč, na ta pet stran pa hval glih Šihtuva žajfa, in prau, de se iz no ta nar bl bel upere, tu pa zatu, ke mu Šiht za ta reklama plača in Drej-če dobr vč, de Šiht na u brau negavh klubasari, ke jh piše ud soje žajfe in zabaula čez Šihtuva. Tak kšeftsgaist je neki uredn, ke ne, gspud redehter? Leberalcj so holt skus in skus značaji, kokr prau »Gureinc«, ke na pre-

dajaja soje žajfe — čm rečt: sojga prepri-čanja za eno skledo leče; ampak jm more vornk not nest, al pa raj nč. Tku puhval »Gureinc« leberalce ud peruga du zadiga, med ta puhvalenem je še tist leberalce umes, ke je negauga puručvalga z občnega zbora ženskega »Sokola« vn vrgu.

Tku kuluvratja naš leberalci in s dajaja edn drugmu klufute, de kar poka; de pa ta klufajtne ni zdrau, tu sa nazadne tud sami sprevaid in zatu sa začel še »Sluvenija« vn dajat, de b najne ahtala in hitr uzdraula tistga leberalca, ke u ta nar več klufut dubiu ud ush plati. Za zdej je spuznala »Sluvenija«, de je nenga zdravila še ta nar bl putrebn iblansk žepan, gspud Ivan Hribar, zatu ga je začela na use viže flikat, de b spet h seb pršou. Kokr mu ker kašna prmaže, pa mu hitr »Slu-venija« soj flajšter gor prpapa, tku de se na-zadne gspud žepan iz sameh flajštru na u nč vn vidu in svet še zamerku na bo, kdaj u pud tem flajštreu use sprhnel, ampak se u enkat kar na lepem ta pufajštrana pršona skp zgrudla in zdihlna soia pulitična duša. Kdu se u joku za ta peršona, je tešku zdej puvedat, de uta pa dohtar Taučar in negau prijatu Mulavrh vesela, kedr u Hribarjuva pu-litična duša umagala pud flajštreu »Slu-venije«, tu pa lohka rečem, zatu sta ga začela pa še u sojeh cajtnгах u ta »Sluvenskmu Na-rude« flikat in flajštrat, de u preh vs za-flajštran.

Nej reče edn kar če, tu je pa gvišn, de u velika škoda za ceu svet, kedr u šou iblansk žepan iz lima. Nej le pumislja, kašn dubro-trnk je on, sam za »Rodugoja« ja dau eneh tri taužent kronc Če se na motm, je blu glih pet-krat že u ta »Sluvenskmu Narude«, de je dau Ivan Hribar pu šestu stmu kronc za dobre na-mene: če tu skp seštejema, pride glih tri tau-žent kronc vn. Kulk u pa še dau ud sebe za dobre namene, uma pa že se prestel, kedr uia tud druge cajtnge use vn prnesle. In ta du-brota je tud en lep flajšterček na negau telu. Tu je use drgačn flajštr, kokr jh popa »Zve-za sluvenskš zadrug« na soje spise. Tist na-rudn štempleček ja nau dost pufliku ta »Zve-za«. Bl pamtn b nardila ta »Zveza sluvenskš zadrug«, če b iz tistm narudnem štemplčkem zapopala uči usm zadrugarjem, de b na mogl videt, kašn srumaštu je u te »Zvez« in u glau nenga derehtarja. Tist b murbt kej nucal; de pa soje spise popa iz tistm štemplčkem se m pa glih tku zdi, kokr delam jest, kedr sm iz gnariam pr konc. Tekat s tud kupm u tubak-upalt cigara iz štrumpantnam in ja nosm u uesth in špaciram pu mest, de me ldi je vidja in če prou nimam fičuka u varžet, pa s le ldi je mislja ke me vidja kuku se iz taka fajm cigara štrekam, de ma usega zadost

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

nam, kar je naša pravica in kar nam gre. Enakopravnost dajte vsem narodom in hvaležni vam bomo in delali za blagor in za moč države.

Koncem seje odobri zbornica dr. Šusteršičev predlog, da naj se nagodbeni predlogi nakažejo nagodbenemu odseku 52 članov. Naš »Slovenski klub« bodeta v odseku zastopala dvorni svetnik Šuklje in slovenski koroski poslanec Grafenauer. Ta sicer ni član »Slovenskega kluba«, toda klub mu odstopi mesto v važnem odseku, kjer bo mogel govoriti tudi o koroskih razmerah. Poleg Šukljeja in Grafenauerja so bili v pogodbeni odsek še izvoljeni: Abrahamovics, Adler, Albrecht, Auersperg, Axmann, Battaglia, Choc, Ellenbogen, Fink, Fuchs, Glabinski, Hanusch, Hornmuzzi, Kolišef, Koszowski, Kramar, Kuranda, Laginja, Lecher, Lenricki, List, Lukaszewicz, Modraček, Morsey, Nemec, Okumewski, Pantz, Paolazzi, Pergelt, Prašek, Pittoni, Ploj, Renner, Rolsberg, Schlegel, Schöpfer, Seitz, Sommer, Stapiński, Steiner, Stölzl, Sabala, Spacek, Šramek, Udržal, Wassilko, Wittek, Wityk in Začek.

Seja se zaključi ob tri četrti na 8. Prihodnja seja v torek ob 11. dopoldne.

Trojna kriza.

Češka dva ministra dr. Pacak in dr. Fořt sta že v torek podala ministrskemu predsedniku demisijo, ker se ne moreta zanašati in naslanjati na večino čeških poslancev.

Danes je podal demisijo poljski zastopnik v ministrstvu, grof Dzieduszycki. Vzroka sta dva. Ministrski predsednik baron Beck se je te dni razgovarjal z deputacijo rusinskega kluba ter ji baje zagotovil nove koncesije. To je razjarilo ves poljski tabor. Drugi vzrok je, da je konservativna struja v poljskem klubu, h kateri se prišteva grof Dzieduszycki, po novih volitvah v manjšini in da hočejo demokracije dobiti krmilo v roke.

Pa tudi v nemškem taboru vré. Zaradi uradniških imenovanj kriče zopet Nemci, da jih vlada prezira in zatira. Danes so trumoma drli k baronu Becku. Kakor se govori, jutri odstopi tudi nemški zaupnik v ministrstvu, Prade.

Češka kriza se reši že baje v torek. Pacak ostane baje še minister, Fořtu pa podeli red železne krone tretje vrste. Na Fořtovo mesto pride grof Auersperg, poljedelski minister pa postane Prašek. Peschka postane po Božiču nemški minister rojak. Dr. Kramarja imenujejo za tajnega svetnika.

Češka poročila v imunitetnem odseku
V današnji seji je poročal posl. Zaruba češko. Nemški člani so zapustili posvetovalnico, nakar je postal odsek nesklepčen.

Beckova sodba o pogodbeni usodi.
Ministrski predsednik Beck je prepričan, da se nagodba odobri v zbornici z veliko večino.

Poljsko kolo.

V seji »Poljskega kola« so bili tudi navzoči voditelji poljskih demokratov, ki niso državni poslanci. Demokrati zahtevajo, da odstopi grof Dzieduszycki. Finančni minister Korytowski želi, da postane minister dr. Glabinski. Nadaljnega stališča nasproti vladi še niso označili.

Svobodna obrtna zveza.

Svobodna obrtna zveza razpravlja danes o pomanjkljivosti pri telefonu. Zahtevali so, da se mora telefonsko omrežje pomnožiti. Zahtevali so, da se mora povabiti obrtni svet k seji dvakrat na leto.

V duhu Hribarjevih popravkov.

»Savez južnih Slaven« objavlja v »Jugoslovanski korespondenci« sledeče:

List »Slovenec« je prinesel različne verzije o pogovoru ministrskega predsednika s predsednikom zveze Jugoslovancev dr. Plojem glede odposlatve deputacije v Budimpešto k hrvatski delegaciji ogrsko-hrvatskega sabora in o dogodkih v prvi klubovi seji. Zveza Jugoslovancev izjavlja, da je popolnoma neresnično, da je ministrski predsednik v teku navedenega pogovora omenil osebe klubovega člana Hribarja in belokrajinske železnice, kakor je tudi neresnično, da je bil sklep, naj se odpošlje deputacija, nepravilno storjen. Res je marveč, da je bil sklep popolnoma pravilno, brez ugovorov soglasno sprejet in da ministrski predsednik, ko je bil o razlogih odposlatve navedene deputacije informiran, svojih prejšnjih opazk, katere pa nikakor niso bile oddane v tonu ogorčenja, ni vzdrževal. Na daljine »Slovenec« opazke, ki merijo na politične nazore in na notranje razmere v zvezi, ki izvirajo iz neopracovane, malenkostne kritike, zveza ne smatra za potrebno reflektovati. — Dunaj, 30. oktob. 1907. Dr. Tresić Pavičić m. p., tajnik; dr. Ploj m. p., podnačelnik.

Ta izjava dokazuje prvič, da se je ministrski predsednik res hudoval nad zvezo, in drugič, da glede na politične nazore in notranje razmere v zvezi ni edinosti. To smo tudi mi trdili. Kakšen je bil ton ministrskega predsednika, pa dokazujejo Plojeve besede, ki slovejo: »Beck war ganz wütend«. Tako je sam poročal svojim klubovim tovarišem. Preostaja še belokrajinska železnica. Mi nismo nikoli trdili, da je Beck tekom pogovora z dr. Plojem omenjal belokrajinsko železnico, marveč je to storil, kar smo poročali, po prvi seji načelnikov. In za to imamo priče! Ne Ploj, ne Hribar tega ne utajita. Še-le po tej seji načelnikov sta šla Ploj in Rybař k Becku, kakor je v veliki neumnosti nekdo razglasil v »Narodu«. O pravilnem sklepu glede na romanje v Budimpešto pa poročamo na drugem mestu. Hribar, tvoji popravki te ne bodo rešili!

KATOLIŠKI ČEHI.

Češka katoliška kmečka zveza je priredila v nedeljo enajst javnih političnih shodov in en shod zaupnikov v Pisku. Na vsakem shodu sta govorila dva govornika, večinoma kmetje.

POLJEDELSKI MINISTER PROTI HOHENBLUMU.

V svetu svobodne agrarne zveze je nastopil poljedelski minister grof Auersperg proti Hohenblumu, ki nastopa proti pogodbi. Rekel je, da je Hohenblumovo stališče hudo delstvo proti našemu narodnemu gospodarstvu.

SVOBODNA ODVETNIŠKA ZVEZA.

Posvetovali so se danes tudi odvetniki poslanci. Zahtevajo: Omeji naj se kompetenca med trgovskim ministrstvom in ministrstvom za notranje stvari. Odpravijo naj se javne agencije, ki se pečajo z odvetniškimi posli. Določila o nalaganju pupilarnu varnih sirotinskih vlog glede na višino vlog po hranilnicah. Izjavili so se proti predlogi glede na sprejem pogodb pri sodiščih. Zahteva se izpolnitev obljube pravosodnega ministra glede na najvišje sodišče.

OBDOBJENI OGRSKI POSLANEC.

Zaradi tatvine aktov pri državnem računskem dvoru je prisodilo sodišče poslancu Lengyelu dvednevni, Juliju Hajduju pa štiri-najstnevni državni zapor. Lengyelu so prirejali v razpravi dvorani in na ulici manifestacije.

POVIŠANJE ČASTNIŠKIH GAŽ.

Glede na povišanje častniških gaž izjavlja glasilo ogrske neodvisne stranke, »Budapest«, da o povišanju ne more biti govora brez narodnih koncesij.

PREBITKI.

Proračunski prebitki leta 1906 so tako veliki, da se pokrijejo vse izredne potrebe. Državni železnici nakažejo 55 milijonov, da si nabavi nove vagone.

ODSEKI.

Ustavni odsek je izvolil danes za načelnika dr. Herolda. Pernerstorfer zahteva, da naj se peča odsek o § 14. V odseku glede na uime je izjavil poslanec Steiner, da je na razpolago za podpore še 1.230.000 kron, kar zadošča, da se pokrijejo tudi podpore vsled zadnjih uim.

OBSTRUKCIJA PROTI NAGODBI V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU?

Budimpešta. Dr. Polonyi je rekel včeraj v kuluarjih, da bo zavzel stališče proti nagodbi. Izza kulis mažarskih strank se čuje, da pripravljajo Hentaller in tovariši najhujši boj proti nagodbi, če treba tudi z obstrukcijo.

KRVAVO KLANJE V ČRNOVI.

V avstrijskem in ogrskem državnem zboru se je razpravljalo včeraj o krvolitju v Črnovu, slovaški vasi, ki leži pol ure od Ružomberka. Župnik Hlinka v Ružomberku je delal za slovaško ljudstvo. Ogrski vladi to ni bilo všeč. Izposlovala je, da je bil odstavljen kot župnik. Mažarski sodniki so ga pa obsodili v dveletno ječo. Hlinka se je umaknil in potuje po Češkem in pa po Moravskem. Slovaško ljudstvo je seveda nevoljno. A ostalo je mirno. Hlinka je s prostovoljnimi darovi zgradil v Črnovu cerkev. Slovaki so prosili da bi se Hlinka zopet uvedel v cerkev. Prošnjo so odklonili. Sklenilo se je, da se blagoslovi cerkev brez Hlinka. Mažari so ob tej priliki navlekli vojake, ki so streljali na množico, kar smo že poročali. Ko se je zaznalo, kaj da se je zgodilo v Ružomberku, se je ponudil Wekerlu poslanec Hodža, da pomiri razburjeno ljudstvo. Wekerle je pa odgovoril, da noče, da bi ljudstvo čulo Hodžo. Včeraj je stavil Hodža v ogrskem državnem zboru glede na dogodke v Črnovu interpelacijo. Navedel je, da slovaško ljudstvo ni dovolilo, da se v nenavzočnosti Hlinka blagoslovi cerkev. Ne da bi pozvali slovaško ljudstvo, da se razide, je zaklical višji stoliški sodnik orožnikom, da naj streljajo. Ni reš, da je obmetavalo slovaško ljudstvo duhovščino in orožnike s kamni. Ranjen ni noben duhovnik in noben orožnik. Na sodnikov ukaz so nato orožniki štirikrat ustrelili. Interpelacija zahteva, da se odstavijo uradniki, ki so vzrok črnovških žrtev. Hodžo so Mažari vedno motili z medklici in hrupom. Po Hodži je govoril Andrassy, ki je opisoval dogodek tako, da so bili orožniki in duhovniki, ki so hoteli baje pomiriti ljudstvo, napadeni s kamni. Minister je napadal slovaške poslance, češ, da hujskajo. Seveda je ogrska zbornica vzela Andrassyjev govor na znanje. Pravosodni minister Günther je tudi povedal, kako da nastopa vlada proti Slovakom. Hodžovo glasilo »Slovenski Tyzdinek« ima osem tiskovnih pravn.

OMAJANO STALIŠČE PRUSKEGA PRAVOSODNEGA MINISTRA.

Zaradi sodne razprave grofa Moltkeja proti časnikiarju Hardenu je baje omajano stališče pruskega pravosodnega ministra Beseherja, ker je vodil razpravo še mlad sodnik, ki ima malo izkušenj. Bivši polkovnik znani poročevalec rusko-japonske vojske, Gädke zahteva, da se odslovi načelnik vojaškega kabineda, ker se ni upal nastopiti proti v škan-dale zapletene osebe in je moral nastopiti prestolonaslednik.

ZBLIŽANJE RUMUNIJE IN BOLGARIJE.

Bolgarski zunanji minister Stanciov je izjavil, da sta se zelo približali državni Rumunija in Bolgarija in da bosta obe vladi v gotovih slučajih postopali sporazumno.

RUSIJA.

V Vjatki je bila vržena pred kočijo gubernatorjevega namestnika kneza Gerčakova bomba, ki pa ni eksplodirala. Napadalca, nekoga bivšega gimnazijca, je ustrelil neki Čerkez, knezov spremljevalec. — V Vladivostoku so se podre obrežne stavbe, ki so veljale 800.000 rublev.

MAROKO.

Kajd zbira v mogadorski okolici rodove, da napade Mulej Hafidove čete. Boje se, da se ponove casablanski dogodki. Mulej Hafidove čete se zbira pri Kasbahu Mediuni.

IZGREDI V PERZIJU.

V neki mošiji je priporočal neki ugledni derviš, da naj se umori šah. Nastal je nemir. Smrtno nevarno je ranjenih pet oseb.

Dnevne novice.

+ **Kakor amen v očenašu.** Tako gotovo je moralo priti v »Narodu« ogorčenje proti izpremembam glede na državno gimnazijo. Res včeraj tuli, kot bi ga kdo drl. Izdajavci so zopet na vrsti, vse kot že vemo na izust oddavna. Nam se na to ne zdi vredno niti odgovarjati. Pač pa radi priobčujemo nastopne vrstice, ki smo jih prejeli iz profesor-skih krogov: Kolikor sem mogel pozvedeti mnenje svojih tovarišev glede na preuredbo gimnazij na Kranjskem, moram nemci na ljubo izjaviti, da smo z narodnega, pedagoškega in stanovskega stališča popolnoma zadovoljni. Boljše se ta stvar ni dala rešiti, — seveda govorim le o kranjskih gimnazijah. Gimnazije se poslovenijo tudi v višjih razredih; naenkrat imamo štiri popolne slovenske gimnazije, dočim so Nemci dozdaj povdarjali zlasti na prvi ljubljanski svojo narodno posest. Razmere so bile pedagoško-didaktično nevzdržljive. Narodni razpor med profesorji in dijaki je izredno slabo vplival. In konečno: stanovska korist! Slovenski filozof ima zdaj mnogo več šans za svojo bodočnost, nego doslej. Na štirih gimnazijah, v Kranju, Novem mestu in na prvi in drugi ljubljanski se bodo odslej nastavljali samo taki, kateri so izprašani iz slovenskega učnega jezika, to se pravi: domačini. Kaj to pomenja, ni treba praviti. Saj vemo, da so naši izprašani supletni morali čakati leta in leta, preden so prišli do definitivnih služb. Tudi direktorsko vprašanje na prvi gimnaziji je za vedno rešeno. Zato tudi ne morem pojmovati, kako se more »Narod« tako zgražati. Pri njem pridejo v poštev pač samo politično-strankarski nagibi.

+ **Liberalci zmešani in besni.** Liberalci so od strmenja znoreli! Tako jih je iznenadil sijajni uspeh Slovenske Ljudske Stranke, da še niso mogli v svoji kratki pameti vsega obseči, ampak so kar nekaj zatulili, kar je včeraj v »Narodu« izšlo kot članek z velikim naslovom »Klerikalno izdajstvo«. Ta beseda jim je bila takoj pri roki, kaj drugega niso zmogli. Bilo je preveč naenkrat za tako omejene butice, zato so dozdaj spoznali samo to, da se prva ljubljanska gimnazija deli, drugo bodo njihove počasne spoznavalne zmognosti umele šele čez primerno dolgo dobo. Pravi, da so bile »Slovenčeve« brzojavke, ki so konstatirale, da so neresnične »Narodove« vesti o gimnazijskem vprašanju, lažnjive. »Slovenčeve« brzojavke so pa čisto po pravici obsojale »Narodove« netočne, pomanjkljive in enostranske vesti, ki so naravnost zapeljale vso liberalno stranko, da o vsej stvari še danes nima pravega pojma. »Narod« je namreč vedno trobil, da se deli gimnazija tako, da bo slovenski del pod nemškimi ravnateljem, o vsem drugem je pa molčal. V resnici pa je bila delitev že izpočetka nameravana tako, da pride tudi nemški del pod administrativno vodstvo slovenskega ravnatelja, hkrati je bil pa ustvarjen tudi junktim med delitvijo te gimnazije in med poslovenjenjem štirih popolnih gimnazij in ustanovitvijo slovenske trgovske šole. To je bilo vse ena celota, dobro premišljena in tako zvezana, da brez enega tudi drugega ne bi bilo. Tega »Narod« ni vedel, in Hribar seveda tudi ne, kajti za Hribarja se vlada absolutno nič ne meni, naši poslanci pa nečejo z njim nič imeti opraviti, ker bi stvari le škodovalo, ako bi tak neroden politik zanj le vedel. »Narodova« poročila o gimnaziji so bila torej res napačna, mi le obžalujemo, da so gospodje okoli tega lista tako počasne pameti, da še zdaj ne spoznajo, kako velikanski uspeh so dosegli poslanci Slovenske Ljudske Stranke za Slovenca na šolskem polju. Tu imamo pa zopet dokaz, kako modra je bila ustanovitev Slovenskega kluba brez liberalcev. »Narodova« klevetanje nam je dokaz, da bi v skupnosti s temi ljudmi bilo sploh vsako delo nemogoče. Zato pa pojde Slovenska Ljudska Stranka za naprej še odločnejše svojo lastno pot in liberalcev ne bo pustila blizu, da bi ji delali skazo.

+ **Nasprotniki Belokranjske železnice.** Ako bi šlo po želji Hribarjevih prijateljev, bi nagodba padla, z njo pa bi padla tudi Belokranjska železnica. Posebno se Hribarjevi pobratimi zaletavajo v zahvali dalmatinskega in istrskega deželnega odbora Becku, ki sta jim šli posebno preko njihovega nečednega računa. Tresić-Pavičić, ki je bil s Hribarjem v Budimpešti, je včeraj odkrival v državnem zboru svojo strast, ker ne gre tako, kakor se je gospoda v Budimpešti zmenila. Mandičev »Balkan« pa včeraj piše, da so z brzojavkami Becku »gospoda u Zadru i u Ljubljani hteli paralizovati zajedničku akciju jugoslavenskih zastupnika u parlamentu i hrvatske delegacije u Pešti«. Tako torej — obisk v Pešti ni bil le »informativen«, ampak pripravljala se je ob šumečem šampanjcu

taka »zajednička akcija«, kateri nič kaj ne prija, da se sedaj vsled našega pritiska proti tem resolucijskim spletkam, v kateri je bil zapleten tudi ljubljanski župan, stvari za Belokranjsko železnico ugodno razvijajo. Budimpeštanski kozel Ivana Hribarja dobiva vedno določnejše oblike. Ali moremo tem ljudem še kdaj verjeti, da delajo za jugoslovansko vzajemnost, če pa nasprotujejo celo železnici, ki naj bi približala Slovence in Hrvate?

+ **Regierungsknechte.** To psovko je včeraj v Hribarjevi službi lakajsko izbruhnil dalmatinski poslanec Tresić, ko je dokazoval dr. Šusteršič, da je zagotovljena belokranjska železnica. Nasproti dokazom psovka! Tako zna Tresić, ker se Hribar sam ne upa. Dobro 12 ur prej je pa dr. Laginja kot govornik jugoslovanske zveze, ki ji pripada ravno tisti Tresić, hvalil Becka in njegovo vladu, češ, da je prva, ki je res začela resno delo v Dalmaciji in to obljubila tudi za Primorje. Izjavlja, da se njegove besede ne smejo smatrati za nezaupnico ti vladi. — Dalmatinski deželni odbor, ki v njem sede pristaši stranke, ki ji pripada tudi Tresić, se je zahvalil Becku. To je storil tudi kranjski deželni odbor; in za to je glasoval tudi pobratim Ivana Hribarja, dr. Tavčar. Zdej pa Hribar po Tresiću meče psovko Regierungsknechte našim poslancem v lice, ko konstatira njihov govornik, da se zgradi dalmatinska železnica. Ko bi vsaj znal zmerjati. Tresić bo, kakor se vidi, igral vlogo Franko Steina; Hribar bo pa hodil po potih notarja Plantana. Politiške posledice današnjega Tresičevega vzklaka ne izostanejo. Mi jih mirno pričakujemo; odgovornost zanje naj prevzamejo tisti, kateri so ga naročili. Naši poslanci naj si bodo v svesti, da stoji zaupanja polno ob njihovi strani naše ljudstvo, in nikdar naj jih ne vznemirja nobena Philosophie des Unbewussten.

+ **O Hribarjevi poti v Budimpešto** piše »Rdeči Prapor«: Za Hribarja je bil izlet v Budimpešto demonstrativen, kajti informacij se v tako obsežnih vprašanjih ne zajame med kosilom in večerjo. Tavčar pa pravi, da ni smel biti demonstrativen. Tavčar ne pozna nobene demonstracije proti nagodbi; Hribar pa je podpisal predlog Hliboveckega za ločitev Avstrije od Ogrske, ki pomeni samposebi demonstracijo proti nagodbi. Precej časa so zamazavali liberalci razpoke v svoji stranki. A vidi se, da jim je to že težko. Mi se pa gotovo ne motimo, če pravimo, da se bodo morala nesoglasja še povečati. Hribar je pokopal liberalizem liberalne stranke; ne bi bilo čudno, če bi pokopal še kaj več.

Kmečka zveza za škofjeloški okraj se je ustanovila preteklo nedeljo dopoldne v Škofji Loki. Na shodu je poročal o delovanju državnega zbora drž. in dež. poslanec Demšar, o političnem položaju pa dr. Pegan. Na shodu je bilo navzočih 500 posestnikov.

Ustanovni občni zbor zveze telovadnih odsekov se vrši v nedeljo, dne 10. novembra v Ljubljani. Natančnejši vsposed tega zbora naše mladine objavimo prihodnji teden. Zanimanje med mladeniči telovadnih odsekov je veliko.

Političen shod je bil preteklo nedeljo popoldne v Šmartnem pri Kranju. Razpravljalo se je o političnem položaju, o državnem zboru, o nagodbi z Ogrsko in o razvoju sitarske in žimarske zadruge v Stražišču. Poročevalci so bili prof. Jarc, dr. Pegan in kaplan Traven.

Iz Novega mesta: Nepričakovana vest, katero je prinesel pretečeni teden »Slovenec«, da je zagotovljena zgradba Dolenjske železnice preko Gorjancev, in od tu naprej v kršno Dalmacijo je pri vseh krogih zbudila nepopisno veselje. Vse se zanima za važni gospodarski napredek, s katerim se naše Novo mesto gotovo povzdigne v trgovskem in obrtnem smislu, ker postane sčasoma, ko se zveže še z Brežicami važno križišče železničnega omrežja. Tem gotoveje smemo sedaj pričakovati, da zopet dobimo vojake, ker ravno ta proga bode zelo važna v stratežnem oziru. Gospodarsko se dvigne cela Dolenjska pred vsem oni del preko Gorjancev takozvana Bela krajina, katere je bila povsem ločena od ostalega sveta. Slednji je hvaležen našim poslancem S. L. S., da so izposlovali to velevažno gospodarsko pridobitev. Marsikateri ki je bil namenjen se podati na tuje za kruhom, bode ostal sedaj doma, ker bode imel dovolj dela in dobrega zaslužka doma. Velika bode tudi privlačna moč, ki potegne marsikaterega iz tujine v domači kraj nazaj in ga prveže dober zaslužek na ljubljani dom. — Nekaka mōra, pa je enako nepričakovana padla na vse to veselje, ko je došla vest, da je po krivdi državnega poslanca Hribarja in njegovih zaveznikov belokranjska železnica v nevarnosti. Hribar je svoj čas štulil Dalmatincem svojo idejo o ustanovitvi plovnene družbe, pri kateri bi bil rad sam deležen koristi, sedaj menda zopet kaj enakega misli. So pač liberalci vsi jednaki, same lepe obljube in samohvale, dejanja pa nikakega za splošnost. Nezaupnost, katero je Hribar s tem samemu sebi pri itak redkih somišljenikih po Dolenjskih mestih dobil, se ta poveča, ko bodejo javnosti znane vse spletke, katere uganjajo liberalci. »Slovenski Narod« se trudi, postavi Hribarja v prijetnejšo luč, a kdor bere obenem »Slovenca«, in če ima le kolikaj zdravih možganov, sprevidi takoj, kje je resnica. Škoda je, da ne zvedo vsi pravočasno resnice. V Novem mestu se dobi »Slov. Narod« skoro po vseh gostilnah. »Slovenec« pa v navedenih: Hotel »Koklič«, gostilna »Košak«, gostilna pri »Kroni«.

gostilna „Skabrne-Jakše“. Kdor hoče zvedeti resnico, naj hodi v te gostilne, kjer jim je na razpolago „Slovenec“! Po vseh drugih gostilnah, naj se pa odločno zahteva tudi „Slovenca“. Ako ima gostilničar samo „Narod“, je to očiten dokaz, da ima gostilno samo za somišljenike „Narodove“! Ni naš namen delati reklamo za „Slovenca“, namen je edino ta, da čimprej pride resnica na dan po zanesljivem časopisu, da ljudstvo spozna one hijene, ki so odete s plaščem človekoljubja, a poznajo samo svoje samoljubje.

„Slomškova zveza“. „Učiteljski Tovarš“ in drugi liberalni listi lažejo venomer, da „Slomškova zveza“ nima niti toliko svetnega učiteljstva, da bi si moglo sestaviti odbor. Ti hinavci sicer prav dobro vedo, da ima „Slomškova zveza“ v svojih pravilih, da obstoji odbor iz 6. ljudsko - šol. učiteljev, iz 3 učiteljc in 3 katehetov, vendar slepé še nekatere, ki se jim slepi dajo. Pomilujemo vse tiste! Razni Jelenci, Dimniki, Žirovniki prav dobro vedo, da bi bili že na zdajnem občnem zboru, pri katerem pa je naših ljudi prav mnogo manjkalo, lahko izvolili odbor iz samega svetnega učiteljstva, ki bi bil štel nad 50 članov. Čemu se nas neki tako boje, če nas še toliko ni, da bi si sestavili odbor. Da, da! Mi gremo naprej — mi strelci! In vas je strah!

— **Hribarjeva usmiljenost.** Poslanec ljubljanskega mesta župan Ivan Hribar je v državnem zboru nujno predlagal, naj vlada nemudoma ceni škodo, ki jo je povodenj napravila trgovcu Fr. Žagarju v Poddobu Ložu, na žagi pri Markovcu in v Travniku v kočevskem okraju. Vsa škoda znaša menda nad 10.000 kron. Hribar pozivlja vlado, naj g. Žagarju dovoli primerno podporo. Odkrito izjavimo, da v nesreči ne poznamo strankarstva, še manj pa zavisti. Vlada more, če hoče, g. Žagarju povrniti vso škodo. Značilno pa je, in to moramo pibiti, da se poslanec Hribar spomni samo svojega političnega somišljenika ter prosi pomoči od države le za enega posestnika, dočim so stoteri revni posestniki v loški dolini mnogo bolj potrebni in vredni podpore. Ta Hribarjeva usmiljenost je politična, zato ostudna.

— **Kdo je Tresič?** »Hrvatsko Pravo« piše dne 10. oktobra o dr. Tresiču-Pavičiču: »Ovdje ostavio je za sobom vrlo gadne uspomene. Kao nasmetnik turao se u pojedine obitelji, zavadijao je djevojke i mamio od njih novaca, usnećivasih je i upropaćivao modalno i materijalno tako, da je jedna u oćajanju posegnula za uružjem, pa se ustrelila pred stanom bezdušnoga, ciničnoga zavodnika, koji je njezin novac trošio, a nju kašnje zlobno klevetao. Kud god je lutao, gledao je za ovakao viteški život počašćen dostojanstvom narodnoga zastupnika. Neka se tu nemoralna kreatura samo i dalje naduiva i razbanije pogodama i potvorama, ali neka zna, da ljudi, koji drže do čestitosti, ocjenjuju po zaslugi junačtva takove vrsti te ih ne smatraju, nego podlošin i kukavštinom moralnih propalca, koje su se tudjim žuljevima digle do nesolidnog i varavog ugleda. — No kako će takovi nitkovi svršiti, to još nitko ne zna.« To ni težko znati. Tako kot Hribar!

— **Iz ribniške doline.** Drugo nedeljo v oktobru so imeli naši stari in mladi liberalci nadaljevanje svojih shodov po ribniški dolini. Poromali so v svoji pobožnosti v Prigorico k znanemu gospodu Nacetu, kjer so priredili z nekaterimi ondnotnimi somišljeniki shod »Gospodarske stranke«. To ime so si gotovo nadeli, ker bi radi gospodarili nad ljudstvom, ne pa zato, da bi skrbeli za njegove gospodarske potrebe. Zborovalcev je bilo približno sto in bilo je prav »lušen« — vsaj naš Cene je rekel tako. Večino so menda tvorili naši tržani, drugi so bili bolj radovedneži. Kot gospodniki so nastopili gospodje Rus, Nace in en ljubljanski doktor. In kaj so tamkaj razlagali? Isto, kar na prejšnjih svojih shodih. Hvalili so se kot edino prave prijatelje kmetov, priporočali gospodarske zadruge, proti katerim so prej liberalci vedno ropotali ter s tem vabili pod svojo zastavo. Kdor te ljudi ne pozna, utegnil bi jim verjeti, zakaj toliko so že pametni, da ne povedo, kaj nameravajo. Povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kdo da si. Kdo je v tej stranki? Samo štari liberalci z novim klobukom. Svoj voz z liberalnim gnojem pokrivajo z gospodarskimi vprašanji, da bi tako ne smrdelo, kar prinašajo. To je pesek v oči; na take li-manice naj se kmetovalci ne vsedajo. Da so tem ljudem gospodarske koristi deveta briga, kaže vsa njih preteklost; in koliko jim je sedaj verjeti, je že pred kratkim pokazal eden izmed njih voditelj, dr. Lavrenčič, ko je v Ljubljani zajce zagovarjal — lep prijatelj kmeta! Med njimi je Nace, spremenljiv kot mesec. Pred dvema letoma se je pehal za Drobniča, pri zadnjih volitvah za duhovnika gospoda Skubica, a sedaj za mlade liberalce in — menda zase. In kakšni so v ver-skih zadevah? Njih voditelji imajo v svojem programu: svobodno šolo brez krščanskega nauka in razporoko. O veri se je pa izrazil eden izmed njih, da je samo »za nazadnje« dobra. Gospod Rus se pa naj spominja svojega govora pred štirimi leti v Ribnici. In take voditelje naj bi si mi izbrali, ko že imamo v Slovenski Ljudski Stranki odkritosrčne prijatelje kmečkega stanu in može katoliškega prepričanja in življenja? X.

— **Ljubezljivo poštno ravateljstvo.** Poštno ravateljstvo v Gradcu je izdalo na slovenske poštne uslužbence na nemškem ozemlju oklice, da se priglase za premeštev

v slovenske okraje. Pri tem pa poštno ravateljstvo stavi kot pogoj, da se ima ta premeštev izvršiti le na uradnikove stroške. To je res višek »ljubeznivosti«. Tako meri pravico Slovincem graško poštno ravateljstvo. Protestiramo proti taki dvojni meri! V slovenske kraje zahtevamo slovenskih poštних uslužbencev in ne vemo, kako pridejo potem slovenski poštni uslužbenci do tega, da bi za izvršitev te naše tudi iz prometnih ozirov upravičene zahteve — plačevali iz svojega. Proč s tako nečuvno umazanostjo poštne ravateljstva. Zadevo, ako jo ravateljstvo samo takoj ugodno ne reši, priporočamo našim državnim poslancem.

— **Bosensko pravosodje.** Kakor smo že poročali, sta bila v Banjiluki obsojena uradnika lista »Za otadžlino« Kočić in Kondić. K tej zanimivi pravdi doznajemo šele sledeče: Noben banjeluški odvetnik se ni upal zagovarjati obtožencev, ker se vsi boje uradnega maščevanja. Dobila sta torej zagovornika ex offo sodnika dr. Milona Simića. Ta mirni in tihi mož je pa kot zagovornik dokazal, da imata obtoženca prav. Pod obtožbo je bil namreč članek, v katerem stoji: »V Bosni vlada svoboda brez svobode, pravica brez pravičnosti, ječa brez sodbe.« Zagovornik je dokazal z zgledi, da je res tako, in zahteval, da naj sodišče oprostí zatoženca. Pa ni nič pomagalo, in celo na poroštvo niso hoteli izpustiti zaprtih uradnikov. Zdaj je pa zopet tožen uradnik Zmčić istega lista, ker je o tej pravdi poročal!

— **Petindvajsetletnica litomerškega škofa.** Ker je bil litomerški škof Schöbl, ki ga visoko spoštuje vsa češka duhovščina, povodom petindvajsetletnice svojega škofovanja odklonil vse slovesnosti in darove, je njegova duhovščina nabrala precejšnjo vsoto za podporo katoliškemu češkemu dijaštvu.

— **Učiteljske službe.** Provizorična učiteljska služba je razpisana v Izlakah do dne 15. novembra. — Do 28. novembra je razpisana definitivna učiteljska služba pri Sv. Trojici.

— **Tiskarski škrat** je včeraj v telefoničnem poročilu o zahtevi okrajnega sodišča zmešal številke paragrafa. Pravilno bi se moralo glasil, da okrajno sodišče zahteva izročitev dr. Šusteršiča radi prestopka proti javnim napravam po § 312. To je bilo sicer tudi iz besedila telefoničnega poročila razvidno.

— **Velika tatvina v Kranju.** Iz Kranja se nam poroča: Danes ponoči so vlomili neznaní tatovi pri stavbenem vodstvu tvrde Chierici, ki gradi tržiško železnico, in odnesli 33.000 kron v bankovcih po 1000 in 50 kron. Sledu ni še nobenega.

— **C. kr. ravateljstvo državnih železnic** v Trstu naznanja, da odpadejo meseca listopada t. l. svojedobno objavljeni komercialni uradni dnevi.

— **Prememba posesti.** Na dražbi, dne 29. t. m. v konkurzno maso A. Gustina iz Novega mesta spadajočo hišo na Glavnem trgu sta kupila gospoda Leopold Kopač in Jakob Pavčič v Novem mestu za kupnino 23.000 kron.

— **Čebelarški shod v Šmarji.** V nedeljo 3. novembra ob 3. uri popoldne se vrši čebelarški shod pri gospodu županu v Šmarji. Predaval bo o umni čebeloreji Anton Likozar, nadučitelj iz Ljubljane.

— **Čebelarški shod v Vel. Laščah.** 10. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši v Velikih Laščah čebelarški shod za ondotno okolico. Pri tej priliki bo predaval o umni čebeloreji odbornik osrednjega čeb. društva Ant. Likozar iz Ljubljane.

— **Oredba za zagrebške mesarje.** Zagrebški magistrat je odredil, da morajo mesarji, ki prodajajo kravje meso, imeti na svojih mesnicah velik napis: »Ovdje se prodaja kravatina.«

— **Svobodomiselka.** V Masarykovem »Času« čitamo, da je umrlan njegova sotrudnica mlada Martička Klimova, ki bo po svobodomiselnem receptu sežgana.

— **Ljudski shodi Starčevićancev.** Preteklo nedeljo so imeli Starčevićanci zopet nekaj ljudskih shodov. V Riječici sta govorila poslanca dr. Mile Starčević in dr. Ivan Persič. V Ilači, okraj Šid, so govorili dr. Ilija Abjanič, dr. Karl Bošnjak in dr. Ivo Elegović. Shodi so bili dobro obiskani in povsod je bila Starčevićanec izrečena zaupnica.

— **Nov hrvaški časopis.** V Zlataru je začel izhajati preteklo soboto »Zlatarski tednik«.

— **Spodijumtovarna pogorela.** V bližini Rečine je pogorela spodijumtovarna tvrde Rühr in Binovsky.

— **Poročilo setve in žetve.** Poljedelsko ministrstvo je izdalo poročilo letošnje žetve. Letošnja žetev se mora imenovati kot srednje dobra. Največ se je pridelalo ovsa, potem ječmena, pšenice in rži. Kakovost je mnogo boljša od lanskega leta. Letošnja žetev je najboljša na Koroškem in Kranjskem. Tudi koruze se bode obilo pridelalo, ravno tako krompirja. Tudi repe bode dovolj, le suša ji je precej škodovala. Zelja se je povsod mnogo pridelalo, ravno tako graha, leče, fižola in prosa. Zelo slabo se je obnesla otava, dobro je obrodila pa vinska trta in sadne drevje.

Ljubljanske novice.

lj **Petje na grobeh.** Pevsko društvo »Ljubljana« zapoje na dan Vseh svetnikov ob pol 4. uri popoldne na novem pokopališču pri Sv. Križu ob velikem križu v spomin svojih umrlih bratov pevcev in članov tri žalostinke, in sicer: »Na grobeh«, »Beati mortui« in »Nad zvezdami«. V slučaju neugodnega vremena poje društvo v pokopališčni cerkvi.

lj **I. društvo hišnih posestnikov** opozarja hišne posestnike in člane društva, kateri imajo prazna stanovanja, to prej ko mogoče v društveni pisarni naznaniti. Pisarna je odprta vsak dan od 6. do 7. ure zvečer.

lj **Knjigovodski tečaj.** Kakor dosedaj že par let otvori tudi letos »Slov. kršč. soc. zveza« z mesecem novembrom v svojih prostorih knjigovodski tečaj. Vsi oni, ki se žele tega tečaja udeleževati, naj naznanijo to ustmeno ali pismeno do prihodnje srede na naslov Ivan Podlesnik, Ljubljana, Katoliška tiskarna.

lj **Javno predavanje.** Pretekli torek je v »Slov. kršč. soc. zvezi« jako zanimivo predaval g. dr. Gruđen o avstro-ogrski nagodbi. Prihodnji torek bo predaval gospod Slavko Ravnihar,

lj **Osebné vesti** V hotelu »Union« ložira Sire Emilie I. Horniman, član angleškega parlamenta iz Londona in grof Degenfeld iz Gorice.

lj **Ruski kružok** naznanja vsem ljubiteljem ruskega jezika, da prične svoj letošnji učni tečaj v ponedeljek, dne 4. novembra t. l. Kdor se zanima, naj pride ta dan ob 8. uri zvečer v Mestni dom. Objednem resno prosimo in pozivljamo vse one, ki niso še vrnili izposojenih učnih in drugih knjig, da to do ponedeljka gotovo storé, da si prihranijo neprijetnosti in stroške. — Odbor »Ruskega kružka«.

lj **Cenejšé meso.** Predvčerašnjim so imeli budimpeštanski mesarji shod, na katerem so sklenili znižati ceno mesu. Govedina bo cenejša za 8 do 12 vinarjev pri kilogramu, teletina pa za 20 do 40 vinarjev pri kilogramu. Budimpeštanski listi šaljivo pripominjajo, da bo prebivalstvo mesarjem v zalhavo priredilo slovesno ovacijo in bakljado — mi pa svetujemo Hribarju, naj se drugi raje radi takih stvari pelje v Pešto po »informacije«. Tudi v Krakovu so mesarji sklenili znižati cene mesu, a ker jih niso znižali tako, kakor je primerno nižji ceni živine, je mestni župan dr. Leo zagrozil z najodločnejšimi koraki za znižanje cen mesu.

lj **Pokvarjena kupčija »zdravniški« dvojici.** Ubogi bolniki, ki so imeli veliko zaupanja v »doktorja« vsega zdravilstva, kajti policija mu je prišla na sled in mu zaplenila celo lekarno. Stanuje na Karlovski cesti v lepi jednodnostropni hiši in se imenuje Evgen Müller, rojen 1850. leta v Radovljici in pristojen v Šmartno pod Šmarno goro. Ta hiša na Karlovski cesti je postala zadnji čas znamenita, kajti posečalo jo je ljudstvo vseh stanov. Dan na dan so ostajale tam razne ekvipaže in celo avtomobil. Drugi, revnejši sloji so prihajali tudi peš in vsi ti so iskali pri »čudodelnemu« Müllerju pomoči. Pri tem poslu mu je pomagala njegova sestra Izabela. Pečala sta se že nekaj let z mazaštvom in znala sta si pridobiti tako slavo, da so se zdravniki takorekoč ignorirali in da so iskali bolniki zdravila skoro le v Müllerjevih »lekarni«, katero je imela dvojica v neki temni čummati. Ta lekarna bi se lahko kosala z vsako javno, kajti na policah je bilo razvrščenih na stotine steklenic z raznimi tekočinami, katerih vsaka je bila znamenovana z latinskim imenom. Poleg teh je bilo nakopičenih zopet na stotine lesenih škatulj z raznimi mazili, na tleh in v kotih pa so stale vreče, polne raznovrstnih zelišč. Manjkalo tudi ni decimalne tehtnice. Zdravila sta dobivala z Dunaja od tvrde Voigt. Te dni so se pa naenkrat pojavili v Müllerjevem stanovanju detektivi s policijskim zdravnikom. Zaplenili so vso »lekarno« in naši velikansko korespondenco raznih obiskovalcev. Da so mogli vse to odpeljati, so potrebovali dva velika zaboja. Kako veliko okrožje, da je Müller imel, se more sklepati že iz tega, da je prišlo med časom, ko se je vršila hišna raziskava, ki je trajala tri ure, kar 13 strank po zdravila. Med hišno raziskavo ni bilo opaziti na Müllerjevih nobene razburjenosti in sta na vprašanja mirno odgovarjala. Rekla sta, da to delata edinole iz človekoljubja, da sta že marsikoga rešila gotove smrti in ozdravila tudi take, nad katerimi so drugi zdravniki že bili obupali. Plačila nista nikdar zahtevala. Policija izroči te dni »lekarno« sodišču.

lj **Pošten najditelj.** Danes zjutraj je izgubila nekdo gropa v stranišču na Rinski cesti št. 16 zavitek, v katerem je imela 400 kron vredno srečko, hranilnično knjižico z vlogo do 1800 kron in 1980 kron gotovine v zlatu in papirju. Zavitek je našel trgovec gospod Ivan Simončič in ga oddal pri magistratu. Izgubitelji je radovoljno odstopil 5 odstotkov najdenine.

lj **Aretošana** je bila včeraj 47letna vdova kuharica Marija Puklavčeva, rod. iz Ljutomer, ker je ukradla v nekem hotelu, v kojem je stanovala, 3 krone vredno ruho, v neki trafiki na sv. Petra cesti je pa hotela izgoljufati 1 krono denarja. Ker se ji pa to ni posrečilo, je ukradla uro budilko. Oddali so jo sodišču.

lj **Semenj.** Dne 30. t. m. je bilo na tedenski sejm prignanih 78 volov, 130 krav in telet, skupaj 208 glav. Kupčija je bila dobra.

lj **Najden denar.** Dne 25. t. m. je bilo na glavni pošti najdenega nekaj denarja. Dobi se ga pri poštnem ravateljstvu.

lj **Ljubljanski ognjegasci** imajo jutri ob pol 8. uri zjutraj v stolnici sv. mašo za umrle družtvene člane.

lj **Ljubljanski sekstet** koncentira danes zvečer v vinski kleti »Union«. — Začetek ob 8. uri zvečer.

lj **Za štiridesetletno zvesto službovanje** je dobila častno svetinjo kuharica Ana Tomše v Ljubljani.

lj **Umrl** je v bolnišnici delavec Luka Čemažar, star 58 let.

Telefonska in brzoljavna poročila.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj, 31. oktobra. Cesarjevo zdravje se hitro boljša. Noč je bila mirna, spanje dobro, moči so izvrstne.

NAČELNIKI STRANK.

Dunaj, 31. oktobra. Načelniki strank so se danes sešli, da se zedinijo glede skupnega programa, kako bi enotno postopali v gotovih vprašanjih. Po posvetovanju so šli k ministrskemu predsedniku Becku.

NAŠA ŠOLA V ALEKSANDRIJI.

Dunaj, 31. oktobra. Po prizadevanju našega rojaka P. Benigna se je ustanovila v Aleksandriji šola za slovensko in hrvatsko mladino. Konzul je delal težave. Včeraj popoldne je deputacija dr. Šusteršič, Vuković in aleksandrijski odvetnik dr. Wolf prosila ministra zunanjih stvari Aerenthala nrayne in gmotne podpore za to šolo. Minister je deputaciji izrazil svoje veselje nad šolo in obljubil svojo podporo.

STOLYPIN O TRETJI DUMI.

Peterburg, 31. oktobra. Ministrski predsednik Stolypin je izjavil o tretji dumi: Pri otvoritvi tretje dume bo vlada naglašala tri stvari: Proračun, agrarno vprašanje in splošno pomirjenje države. Glede strank v dumi je izjavil, da se ne more vlada opreti na nobeno duminih strank, ampak da bo morala delati na to, da se osnuje nova stranka, ki bo sestavljena iz monarhistov in okta-bristov.

POTRES V ITALIJI.

Reggio Calabria, 31. oktobra. V Feruzanu so izpod razvalin izvlekli še 22 mrličev, tako da je skupaj najdenih mrličev 118. Odkopavanje je težavno zaradi velikih kupov razvalin in ker je jako nevarno delati med razrušenim zidovjem. Smrad gniočih mrličev je jako občuten. Škof Moralito je obiskal vse od potresa zadete kraje svoje škofije in se je posvetoval s prefektom o najnujnejši pomoči. Porušen je tudi starodavni stolp in stolna cerkev v Gerace Marina, zidana od Roberta Guiscarda. Porušene so se štiri žup-nijske cerkve.

POVODENJ V ITALIJI.

Florence, 31. oktobra. Tukaj je velika povodenj. Tudi iz Genove in Piacenze se poroča, da vsled neprestanega deževja vode silno narašča.

FRANCOZI V MAROKU.

Casablanca, 31. oktobra. Med francoskimi četami tujske legije je bilo jako mnogo begunov. Begune francoske narodnosti so Maročani ustrelili, begunce drugih narodnosti so oplenili.

CENA SLADKORJA PADLA.

Dunaj, 31. oktobra. Sladkor za november je eno krono cenejši.

Po sklepu lista.

TRGOVSKA IN OBRITNA ZBORNICA. — KREGAR ZA BELOKRANJSKO ŽELEZNICO. — UKRADENA RESOLUCIJA.

Zbornični svetniki S. L. S. so zahtevali sejo trgovske in obrtne zbornice, da tudi ona manifestira za Belokranjsko železnico. Zbornični svetnik Ivan Kregar je v odseku predložil dotično resolucijo. K tej seji je bil pa prišel tudi — Ivan Hribar in se je kar sam vsilil za poročevalca o Kregarjevi resoluciji. Dasi vedno predlagatelj utemeljuje resolucijo, se je v današnji javni seji vsilil vendar Hribar, da utemeljuje Kregarjevo resolucijo, seveda ker se je bal, da ne bi Kregar, če bi sam govoril, omenil, kako Hribar in tovariši njegovi delajo za Belokranjsko železnico.

Če ne bi bili naši svetniki sprožili zahteve po seji, bi bila zbornica spala, kakor doslej. Kregarjevo resolucijo je Hribar v odseku le neznatno izpremenil; dostavek o uporabi domačih moči je ves Kregarjev. Hribar torej, ki se mu pred par tedni niti sanjalo ni o Belokranjski železnici, in ki je podpisal obstrukcijski predlog proti tej zadevi, se je igraval danes kot utemeljevalec resolucije za železnico, ki so jo drugi stavili!

Agent! —

Ob 2. uri popoldne otvori predsednik Lenarčič sejo. Besedo povzame Ivan Hribar, ki utemeljuje Kregarjevo resolucijo:

Trgovska obrtna zbornica kranjska z veseljem pozdravlja dogovor med avstrijsko in ogrsko vlado glede izgradnje Belokranjske železnice in železnice Ogulin-Knin ter pričakuje, da vlada stori vse, kar je potrebno za ustavnopravno zagotovitev gradnje teh železnic.

Kadar se železnica ustavnopravno zagotovi, naj se pri oddaji del zagotovito delo domačim podjetnikom, oziroma delavstvu.

K besedi se je oglasil zbornični svetnik gospod Ivan Kregar, ki je predlagal dodatno resolucijo, v kateri zahteva, da naj noben poslanec ne ovira potrebne zgradbe te železnice.

Kregar prijema Hribarja zaradi njegovega zadržanja glede Belokranjske železnice. Nemir.

(Dalje prihodnjič.)

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze tolažilnega sočutja v boleznih in ob smrti naše nepozabne in nenadomestljive soproge, oziroma matere, gospe

Fani Svetek

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najsrčnejšo zahvalo. Posebno se pa še zahvaljujemo darovalcem lepih vencev, onim prečastitim gospodom, ki so obljubili spominjati se pokojnice pri daritvi sv. maše in vsem udeležencem v častnem spremstvu na njenem zadnjem potu k večnemu počitku. Vsem in vsakemu posebej naša iskrena hvala. 2487

V Ljubljani, 31. oktobra 1907.

Žalujoči ostali.

Novosti te sezije!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19

Priporoča svojo novo urejeno veliko zalogo izgotovljenih oblik za gospe, dame, dečke in deklice po najnižjih cenah. 2397 8

Za vedno!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrne prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne.

gld. 6-90 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinko;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. elektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, je skoz in skoz bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da letu inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zaverjem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdar ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovansko in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 O. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z raven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvešček iz pohvalnih pism:

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan Maribor.

Eksc. baronica Edelsheim mi je najtopleje priporočila Vašo garnituro torej prosim pošljite mi tako garnituro za gld. 6-90.

Köcsard, 29. oktobra 1907.

Ilon Tisza, roj. grof. Degenfeld.

Ker je Vaša garnit. v gospodinj. jako koristna prosim, da mi pošljete še eno. St. Pavel pri Preboldu.

Dr. Camilo Böhm, okr. in tov. zdravnik.

Izjava.

Podpisani Eliza Predovič, posestnik in veletržec v Ljubljani, izjavljam s tem, da mi je c. hr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu povodom požara, ki je nastal dne 12. oktobra t. l. na mojem posestvu na Mesarski cesti št. 4, izplačala vsled posredovanja gospoda J. M. Regerja ml., ravnatelja glavne zastopa za Kranjske imenovane družbe, chicglo št. 1400 — (liscčstiristo hron več odškodnine, kakor mi je je na podlagi shlenjenega zavarovanja in cenitve izvedencev pristojalo.

Za ta hvalavredni čin izreham svoje priznanje.

V Ljubljani, 30. oktobra 1907.

24-4 1-1 Eliza Predovič.

Franc Kavčič. Janko Predovič.
priča. priča.

Trboveljski premog-orehovnik la.

po K 1-20

na 50 kg in cele vozove, v hišo pripeljan (na cele vagone po premogokopnih cenah), jako ekonomična kurjava štedilnikov, priporoča J. Paulin v Ljubljani, Nove ulice 3 (telefon št. 32), glavna zaloga premoga trboveljskega in dolenskega kosovnika, orehovnika in grušča ter Paulus-salonbriketov na debelo in drobno. 2490 3-3

Resna ženitna ponudba.

Udovec, star 50 let, v jako prijaznem kraju na Gorenjskem, posestnik hiše, ki se dobro obrestuje, brez otrok, iščem tem ne več čudnim potom tovarišico, katera bi imela voljo podati roko v srečen zakon. Starosti niti premoženju se ne stavijo moje, vendar pa, ako ima kaj kapitala, je popolnoma varen, ker sem dober in vesten gospodar. Zahteva se pa dobra gospodinja in ljubča žena, kajti hrepenim le po mirni in tihi sreči. 2474 3-1

Le resne ponudbe naj se blagovolijo pošiljati pod: „1000. Pozna jesen“, pošte restante Jesenice-Fužine, Gorenjsko.

Išče se

črevljarski pomočnik

kateri je več del za gospe in gospe. Delo je tudi šivano. Ivan Mehle, črevljarski mojster v Tržiču, Gorenjsko. 2490

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI, Pred škofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo. 2401

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarsko obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekoracijskih del.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbeno in pohištveno pleskarstvo. 2467 52-1

Št. 4086

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1907

18 cesar Franc Jožefovih ustanov

(8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske in

5 cesarice Elizabete ustanov

po 40 K za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do dne 20. novembra 1907.

Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog; oziroma da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1907.

2466 2-1

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Pridnega, krepkega

hlapca

sprejme v stalno dobro službo Parna mlekarna v Medvodah ter sprejme tudi

1 ali 2 učenca v mlekarno proti plačilu. Plača po dogovoru. 24-9 2-1

DEKLO

30 do 35 let staro, ali 15 do 16 let, da ljubi deco, išče dobra slovenska družina v Trstu za stalno in trajajočo službo.

Ponudbe z zahtevami poslati: predal 84, Trst, Stadion. 2481 2-1

Proda se hiša

obstoječa iz 10 stanovanj, dvorišča, hleva in kleti, ter še več manjših shramb, v lepem kraju na Gorenjskem blizu velikih tovarn, pripravna za vsako obrt. 2473 3-1

Vpraša naj se: Janez Mencinger, Sava-Jesenice-Fužine št. 109.

Tomaž Mežik

— masér —

Sp. Šiška, Celovška cesta 117

se priporoča zdravnikom in bolnikom za masiranje doma in izven doma. 2355 3-2

Gospica,

ki je dovršila trgovski tečaj in ima daljšo prakso, z dobrimi spričevali, išče primerne službe. Zmožna je obeh detelnih jezikov v govoru in pisavi in nemške stenografije. Gre tudi na deželo.

Prijazne ponudbe se prosi na upravnistvo „Slovenca“ pod naslovom: „poštena služba“ do 15. novembra. 2469 2-1

Prosto je mesto

2470 2-1

organista in cerkvenika

v Vel. Laščah. — Mesečna plača 80 K. Stanovanje plača sam. Prednost imajo oni, ki so zmožni učiti tamburaše.

Katera posojilnica

hranilnica ali kak drug denarni zavod (tudi zasebnik) bi hotel prevzeti 10.000 kron dolga, ki ga ima vknjiženega na mojem posestvu neka nemška pivovarna, od katere sem pa vsled narodnega mišljenja in vsled njene poželjivosti po mojem posestvu zelo odvisen. Celo posestvo sem kupil za 35.000 kron, vsega dolga pa je 18.000 kron. Posestvo je na Koroškem. Imam več obrtov. 2482 1-1

Ponudbe prosim pod »Ugodno 10.000« na upravnistvo tega lista.

stanovanj

ob Domobranski cesti, obstoječih iz treh in dveh sob s pritliklinami in vporabo vrtov. Krasna, solnčnata, zdrava lega. 2468 3-1

Pojasnila daje lastnik na Domobranski cesti št. 1, prvo nadstropje.

Trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih uglednih starišev, 15 let star, se sprejme pod ugodnimi pogoji v trgovino z mešanim blagom v poduk. Prednost imajo, kaetri so se trgovstva že kje učili. Pojasnila daje Mihael Omahen, trgovec v Starem trgu pri Višnji gori. 2376-4

Pouk

v krojnem risanju (Schnittzeichnen) in izdelovanju oblek daje

Fani Komar

oblastveno konces. učni zavod za krojno risanje in praktično izdelovanje oblek Ljubljana, Pred škofijo št. 21. 2399 4-4

Svetilke

steklenino ter porcelanasto blago, kakor tudi zrcala, podobe itd.

priporoča v največji izberi in po najnižjih cenah

Alozij Pauschin

Ljubljana

Wolfave ulice št. 6.

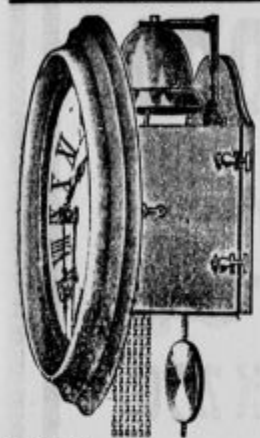
Istotako se priporoča za vsa v stavbeno-steklarsko obrt spadajoča dela.

2495 1

Izvirni berolinski in pariški modeli

oblek z dolgimi, priležnimi jopicami, dalje jopicami z gladkim ali stisnjenim svilenim peluche ter enakimi paletoti, kakor tudi kožuhovinaste jopice iz persianerja, sealskina, caracüla in različne kožuhovine, so došli. 2478 3-2

Čudovito nizke cene!
Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Najnovejša budilnica (Wecker)

s solnim zvonjenjem z
bitjem K 6.—

Prva kvaliteta z masivnim ko-
lesjem, bije ure in pol ure, zbu-
di z glasnim stolpovim zvonjenjem,
lipo polirano okroglo leseno
okvirje, bela cifernica iz stekla
30 cm v premeru, samo K 6.—
Ista s cifernico, svetil ponoči,
K 7.—, 3 leta pisane ga-
rancije. Kar ne dopade, se dobi
denar nazaj. Pošlje po povzetju

Max Böhnelt, Dunaj
IV. Margaretenstrasse 27.
Zahtevajte moj cenik s 5000 po-
dobami zastoni in franko.

236 10

Služba kurjača

se takoj odda pri novi parni žagi,
Leonovdol pri Golem. Kurjač pre-
jema razen stalne plače prosto stanovanje
in prosto kurjavo.

Ponudbe naj se pošljejo na gozdar-
ski in oskrbniški urad v Ham-
merstielu, pošta Studenec pri
Ljubljani. 2475 3-2

Opozori se

pri nakupu jesenskega in zim-
skega blaga za moške in ženske
obleke na blizu 40 let obstoječo trdko

R. MIKLAUC
LJUBLJANA, 2299 15-4

Stritarjeve (Špitalske) ulice šte. 5. ::
Na zahtevo se dopošljejo vzorci.

Železniška Roskopf 7 kron

Moja originalna „Železniška Roskopf“
anker-remontir ura ima 32urno, s steklo-
m kotlesje v rubinovitih kamenih, cifernica iz
emajla, dobro proti prahu zaprt, pravo nikla-
sto pokrovje, šarnirni pokrov, patentni „aufzug“
za urno pero, da ne počti. Vsaka ura ima kom-
pasovo reguliranje in gre na minuto natanko
pri vsakem vremenu. Prodali smo c. kr. držav-
nim železničarjem že nad 10.000 komadov v polno
zadovoljstvo.

Brez sekundnega kazalca komad K 7.—
S sekundnim kazalcem „K 8.—
3 leta pisane garancije. — Pošilja po povzetju

Max Böhnelt, Dunaj,
IV., Margaretenstrasse 27.
Sodn. zapr. strokovnjak in ocenjevalec.
Zahtevajte cenik s 5000 podobami zastoni in
franko. 2362 10-1

DUNAJ.

ske kapljice proti krču v želodcu, zanesljivo sred-
stvo za želodec sestavljeno po zdravniških receptih
iz najboljše učinkujočih zdravil. — Proti bolečinam
v želodcu in črevesih vzame se po 20-40 kapljic.
Stekl. 20 vin.; 12 stekl. za 2 kroni se dobi le v
lekarni pri zlatem orlu kemika Mardetschlä-
gerja v Ljubljani, Jurčičev trg. Najstarejša lekarna
na Kranjskem. 2436 5-3

Stavbeni prostori, pripravni za vile,

okoli kolizejskega poslopja, se
prodajo od 10 do 20 kron kva-
dratni meter v pisarni De-
ghenghi na Dunajski cesti
šte. 22. 2347 6

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freiherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877-79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—.**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Ge-
schichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v 1/2 usnje K 10.—.

Wolf-Plateršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v 1/2 usnjatih vezavah K 22.—.

**Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach.** Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 250. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

**Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih.** Ljubljana 1901. 23 strani, K —60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogthums Krain.
I. Band. 777-1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 250.

— II. Band. 1200-1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 250.

**Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten.** I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 250.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 250.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501-800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—.

— II. knjiga (I. 801-1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—.

**Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc.** Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—.

**Mitternützer-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem.** 1880. — K —60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740-1780. — 1881.
K 140.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.
II. zvezek: Turgenjev, Stejni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 120, eleg. vez. K 220.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 240, eleg. vez. K 340.

IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 420.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 380, eleg.
vez. K 5.—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 320.

Šašelj, Iv., Biserice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotržja, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotržju nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

VITA * VITA

Nova idealna voda za želodec

VITA

naravna mineralna voda
**Najčistejši
Natron-vrelec.**

Glasom zdravniških izjav, izbornu
učinkuje pri: nerednem pre-
bavljanju, trganju, diabetes,
preobilici vod. kisline, bolezn
na mehurju in ledvicah, ka-
tarih v sapniku ali prebavnih
organih.

Glavna zaloga v Ljubljani pri
Mihaelu Kasnerju. Dobiva
se tudi v vseh lekarnah in
drožerljah. 2369 10-4

VITA * VITA

Zahtevajte zastoni

in franko moj veliki, bogato ilustrirani
glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst
nikelnatih, srebrnatih in zlatih ur, kakor tudi
vseh vrst solidnih zlatih in srebrnatih god-
benega orodja, jeklenega in usnjatega blaga
po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura K 3.—
čvlic. izvir. „Roskopf“ pat. ura . . . 5.—
registr. „Adler Roskopf“, nikel re-
mont s sidro 7.—
Goldin rem. ura „Luna“, kolesje z
dvojnimi plaščem 850
srebr. rem. ura „Gloria“ 840
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 1250
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 280
ruška Tula nikel ura cilind. z „Luna“ kolesjem . . . 1050
ura s kukavico K 850, budilka K 290, kuhinjska ura K 3—
švarcvaldska ura K 280.

Za vsako uro 3letno pisмено jamstvo!

Nikak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad,**
c. in kr. dvorni založnik v Mostu (Brux) 654,
Češko. 2315 1-4

Razglas.

Dne 7. novembra t. l. ob 9. uri
dopolodne se vrši

javna dražba

pri župnijski cerkvi v Križih pri Tržiču
radi 2443 6-4

zgradbe novega pokopališča.

Dela so proračunjena na 4000 kron.
Proračun in načrt sta na vpogled pri
županstvu v Sebenjah. Pred začetkom
dražbe je treba položiti 10% varščine.

Zupanstvo Sv. Križ pri Tržiču,
dne 23. oktobra 1907.

Brez konkurence

naslednje cene 2465 3-3

samo ta teden

Damske jopice za jesen . . . od gl. 2.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 3.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 4.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 5.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 5.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 6.—
stisnj. peluche-jopice „ „ „ „ „ „ „ „ „ 8.—
Za gospod. obleke iz kam-
garna v najmoder. kroju „ „ „ „ „ „ „ „ „ 8.—
raglan v najmoder. kroju „ „ „ „ „ „ „ „ „ 10.—
zimske suknje „ „ „ „ „ „ „ „ „ 10.—
kožuhi s podl. od divjač. „ „ „ „ „ „ „ „ „ 10.—
peluche-klobuki vseh
oblikah in barvah 290
Plašči za dečke in otroke,
podlož. z vato z Krimer-ovrat. 5.—

v Angleškem skladišču oblek
O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg 5.

Abiturijent,

ki je dovršil gim-
nazijo, išče
primerne
službe.

2382 9 Ponudbe na upravn. „Slov.“ pod „služba“.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici com.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in
odvrača bolečine pri prehladu itd.; cena 80 v.
K 140 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povod priljubljenega domačega
sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah s
našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel
originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 5 nova.
Dnevno razpošiljanje. 2265 (40-1)

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izberne

2469 150-85

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

VODOVODI

kanalizacije, kopališča

Načrti in izvršitev le pri domači specialni tvrdki. (Tehniške ocene in načrti **zastonj**, ko se poveri :: :: :: :: pogodba) :: :: :: ::

Inženier-hidrotekt **Konrad Lachnik**

Ljubljana

2457 2

Beethovnovе ulice 4.

Brzjavil: Lachnik, Ljubljana.

Trgovina s klobuki in čevlji **Ivan Podlesnik ml.**

Ljubljana, Stari trg šte. 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših **klobukov, cilindrov in čepic**, kakor tudi najtrpežnejših čevljev.

2250 2

Za jesensko sezono

priporoča

2395 4-4

nove svile in žamete za bluze.

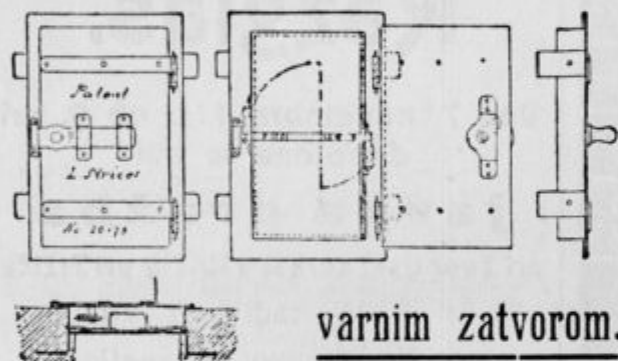
Prilika

paillette svilo za obleke, črno, m. po K 2.70.

Ostanki svile čudovito ceno.

A. Persché, Ljubljana, Pred škofijo 21.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje!!

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi **vsaka nevarnost po ognju izključena**, omogočajo samo

patentna dimniška dvojната vrata s trojnatim proti ognju

varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent šte. 20.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko daje vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi — Pojasnila daje

1505 7-2

L. Stricel, dimnikarski mojster.

Patentna vrata se dobivajo v železninskih trgovinah gg. **Golob**, Wolfove ulice. **Golob**, Mestni trg. **Nagy**, Vodnikov trg. **Sušnik**, Zaloška cesta. **Stupica**, Marije Terezije cesta in Križevniški trg. **Schneider-Verovšek**, Dunajska cesta — Naročila sprejema tudi **L. Stricel**.

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po pat. zakonu.

Na najvišje povelje Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva

XXXVIII. c. kr. državna loterija

za skupne civilne dobrodelne namene tostranske polovice.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dopuščena vsebuje **18.389 dobitkov v gotovini**

v skupnem znesku **512.890 kron**

24/1 10-1

Glavni dobiček znaša 200.000 kron v gotovini.

Srečkanje nepreklicno 19. decembra 1907. — Ena srečka stane 4 K:

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7. v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brojavnih in železn. uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije).

Važna novost!

Anton Medved: Za pravdo in srce.

Tragedija v petih dejanjih.

Cena knjige v elegantni vezavi K 3.50. Ker se bo novembra meseca igrala drama v ljubljanskem gledališču, oddajamo knjigo na pesnikovo željo onemu, ki jo naroči in plača pred koncem novembra, za skrajno znižano ceno **K 2.50** v elegantni vezavi.

Ta drama je izboren donesek za izpopolnitev slovenskega dramatičnega slovstva za ljudske odre, katerim sploh jako manjka primernih igrokazov. Zelo laskavo in vseskozi nepristransko oceno je prinesel dne 10. oktobra t. l. „Slovenec“. Zlasti ugodno je ocenil dramo „Slov. Narod“, „Ljubljanski Zvon“ in „Slovenec“ pred osmimi leti, ko se je prvič uprizorila v ljubljanskem gledališču.

Obenem priporočamo tudi:

2316 12-8

Anton Medved: Poezije. Cena K 3.80, eleg. vez. K 5.—.

Gotovo je še vsakemu znano, koliko priznanja so našle te poezije in kako pohvalno se je izrekla kritika vseh slovenskih časopisov.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnioca:

11 K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča za žrebanje dne 2. novembra promese na Dunajske komunalne srečke po K 15¹/₂. — Glavni dobiček K 400.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do dne vzlaga po 4¹/₂ 0/0.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond:

11 K 200.000. 11

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Graben 25, Male stran, Most ulica 17, Baden, Brno, Goška Liza, Goška Kamala, Moravski Eumberg, Mödling, Novi Jidla, Pizen, Svitar in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wellzelle 10, II. Taborske 4, III. Ungargasse 77 (voge Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 89 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 92.

Menjalnična delniška družba 45 150-136

„MERCUR“

Dunaj, I., Wellzelle 10.

Ako. kapital K 20.000.000. Reser. zaklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje isrečanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.